

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ

**«ΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ»**

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ:

**ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΜΑΡΙΑ
ΠΑΤΟΥΝΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΧΑΝΙΩΤΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΔΙΑΛΥΝΑΚΗ ΕΛΕΝΗ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Υπεύθυνη καθηγήτρια

ΔΙΑΛΥΝΑΚΗ ΕΛΕΝΗ

Σπουδάστριες

ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΠΑΤΟΥΝΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΧΑΝΙΩΤΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ενα από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα τα οποία έχουν βγει στην απεξάρτηση είναι το πρόβλημα της επαγγελματικής αποκατάστασης. Γνωρίζουμε ότι το πρόβλημα στην αγορά εργασίας των απεξαρτημένων ατόμων επιτείνονται από την έλλειψη εξειδικευμένων υποστηρικτικών μηχανισμών. Οι μηχανισμοί αυτοί θα πρέπει να παράσχουν μια ουσιαστική βοήθεια σε προσωπικό επίπεδο και παράλληλα να τονώσουν ψυχολογικά το απεξαρτημένο άτομο και παράλληλα να μετριάσουν τις προκαταλήψεις ή τις αρνητικές συμπεριφορές για την επαγγελματική ενσωμάτωση των ατόμων αυτών.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε), γνωρίζοντας τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα απεξαρτημένα άτομα, έχουν δημιουργήσει το Εθνικό Δίκτυο Απασχόλησης των υπό απεξάρτηση και απεξαρτημένων ατόμων με τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων που θα βασίζονται στην αποτελεσματική διασύνδεση και κατανομή των παρερχομένων υπηρεσιών. Στόχος του δικτύου αυτού είναι να δοθεί ουσιαστική βοήθεια σε ζητήματα κοινωνικής επαγγελματικής επανένταξης και προώθησης στην αγορά εργασίας.

Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας, είναι να περιγραφούν οι βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα απεξαρτημένα άτομα στην επαγγελματική τους ένταξη. Στο παρόν κείμενο γίνεται αναφορά στις στάσεις και πρακτικές των εργοδοτών αλλά και την στάση του κράτους στην υποστήριξη των απεξαρτημένων ατόμων. Η έρευνα υλοποιήθηκε με την συμπλήρωση ειδικά σχεδιασμένων ερωτηματολογίων σε εργοδότες επιχειρήσεων, ώστε να καταγραφούν οι πραγματικές τάσεις σε σχέση με την επαγγελματική ένταξη των απεξαρτημένων ατόμων. Για την ανάλυση χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS.

Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, πολύ μεγάλο ποσοστό των απεξαρτημένων ατόμων (95,8%), παραμένουν σε μια επιχείρηση λιγότερο από ένα χρόνο. Οι εργοδότες θεωρούν ότι τα απεξαρτημένα άτομα δεν έχουν κατάλληλη εξειδίκευση, αυτοπεποίθηση αλλά και τις κατάλληλες δεξιότητες για να επιλυθούν τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν σε μια επιχείρηση. Άξιο αναφοράς, είναι ότι το 94% εκτιμά ότι η εργασιακή εμπειρία με ένα απεξαρτημένο άτομο αποτελεί μια θετική εμπειρία. Αυτό φαίνεται και από την βιβλιογραφία καθώς μόνο το 17%-35% δεν έμειναν ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες που τους παρασχέθηκαν από το απεξαρτημένο άτομο. Σύμφωνα με την έρευνα, σχετικά με το αν η ύπαρξη υποστηρικτικών μέτρων θα βοηθούσε στην πρόσληψη

από την επιχείρησή απεξαρτημένων ατόμων μόνο το 12% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά και το 72,7% απάντησαν θετικά. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα πιστεύουν ότι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα, για την συμμετοχή μίας εταιρίας σε ένα πρόγραμμα για απεξαρτημένα άτομα., είναι τα κοινωνικά οφέλη σε ποσοστό 37.58% , τα συναισθηματικά οφέλη σε ποσοστό 36.91% και τέλος, τα οικονομικά οφέλη κατά 25.50%.

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΝΟΙΩΝ.....	10
1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ.....	14
1.3 ΣΤΑΔΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ.....	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

2.1 ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ.....	20
2.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ.....	21
2.3 Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΤΟΜΩΝ.....	23
2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	26
2.5 ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	34
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

4.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	40
4.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	40
4.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	40
4.4 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ-ΔΕΙΓΜΑ.....	41
4.5 ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	41
4.6 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ.....	42
4.7 ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	43
4.8 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ.....	43
4.9 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ.....	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΡΕΥΝΑ

5.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	44
-------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....63

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....67

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....77

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....87

Εισαγωγή

Ενα από τα σημαντικότερα προβλήματα που απασχολούν της σύγχρονες κοινωνίες στις μέρες μας, είναι το πρόβλημα της επαγγελματικής ένταξης των απεξαρτημένων ατόμων. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου έχουν δημιουργηθεί και αναπτυχθεί μια πληθώρα φορέων, δημόσιων, κοινωνικών και ιδιωτικών, οι οποίοι εκτός των άλλων εφαρμόζουν συστήματα και μεθόδους συμβουλευτικής υποστήριξης των απεξαρτημένων ατόμων.

Τα τελευταία χρόνια έχει ιδρυθεί στην Ελλάδα μια πληθώρα ποικιλώνυμων φορέων – «δομών», οι οποίοι παρέχουν συμβουλευτική και υποστηρικτική υπηρεσία για την πρόσβαση στην απασχόληση των απεξαρτημένων ατόμων.

Στην παρούσα εργασία πρόκειται να γίνει μια ανάλυση σε βασικούς όρους που σχετίζονται με την απεξάρτηση, την απασχόληση καθώς και στάσεις των εργοδοτών (διαφόρων επιχειρήσεων) απέναντι στα άτομα που έχουν βγει στην απεξάρτηση.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από έξι κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής αναφορά στην έννοια την εξάρτησης και της απεξάρτησης. Αναφέρονται τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά και οι βασικές απόψεις που σχετίζονται με το φαινόμενο αυτό. Άλλο ένα βασικό θέμα που αναλύεται στο πρώτο κεφάλαιο είναι τα στάδια της επαγγελματικής ένταξης των απεξαρτημένων ατόμων.

Το δεύτερο κεφάλαιο με τίτλο ‘εξαρτήσεις και κοινωνικός αποκλεισμός’ ασχολείται με τον όρο του αποκλεισμού, την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων αλλά και την κοινωνική τους ένταξη μέσω προγραμμάτων. Άλλη μία παράμετρος που αναλύεται είναι η στάση των εργοδοτών.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται τα προγράμματα προώθησης της απασχόλησης και οι πολιτικές αντιμετώπισης του προβλήματος της επαγγελματικής ένταξης των απεξαρτημένων ατόμων.

Το τέταρτο και πέμπτο κεφάλαιο ασχολείται με την έρευνα που διενεργήθηκε στην παρούσα εργασία. Πιο αναλυτικά, το τέταρτο κεφάλαιο ασχολείται με την μεθοδολογία της έρευνας και το πέμπτο με τα αποτελέσματα που προέκυψαν.

Τέλος, στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο εξάγονται τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την παρούσα πτυχιακή εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ

1.1 Προσδιορισμός των εννοιών

Tο πρόβλημα των εξαρτήσεων είναι ένα κοινωνικό, πολυσύνθετο πρόβλημα, για την επίλυση του οποίου απαιτείται η συνειδητή συστράτευση ολόκληρης της κοινωνίας (moi.gov, 2009). Η πολιτεία έχει, ασφαλώς, ένα νευραλγικό και αποφασιστικό ρόλο να διαδραματίσει. Για να μπορέσει όμως η πολιτεία να μειώσει το φαινόμενο αυτό, θα πρέπει να καταγράψει τα κενά και τις αδυναμίες του υφιστάμενου συστήματος, σε συνεννόηση με όλους τους εμπλεκόμενους, να προχωρήσει σε συγκεκριμένες αποφάσεις και να υιοθετήσει συγκεκριμένα μέτρα, με πρόδηλο στόχο την αναχαίτιση της αυξητικής τάσης στη χρήση ουσιών εξάρτησης (kedke, 2009).

Το πρόβλημα της εξάρτησης αποτελεί βασικό πλήγμα της κοινωνίας μας και είναι απόρροια του πολιτισμού μας. Ο σωστός εντοπισμός και η διεξοδική ανάλυση των παραγόντων θα βοηθήσει να ξεφύγουμε από τη σύγχυση και την αμηχανία και να περάσουμε όλοι στην ενεργό δράση για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Στο παρελθόν οι διαφωνίες υπήρξαν έντονες καθώς οι ερευνητές υποστήριζαν διαφορετικές αιτιολογικές απόψεις. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει κατανοητό ότι οποιαδήποτε προσπάθεια για την ερμηνεία του φαινομένου πρέπει να είναι πολυπαραγοντική και να συμπεριλαμβάνει δεδομένα από διάφορους τομείς (krfaros, 2009). Η ανασκόπηση των επιδημιολογικών ερευνών των τελευταίων χρόνων παγκοσμίως, αναδεικνύει την κατακόρυφη αύξηση των διαφόρων ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. Το πιο αντιπροσωπευτικό ίσως παράδειγμα είναι η κατακόρυφη αύξηση της εξάρτησης από ψυχοτρόπες ουσίες που παρατηρείται διεθνώς και η οποία έχει καταστεί από τα πλέον δισεπίλυτα θεραπευτικά προβλήματα. Η επισκόπηση της βιβλιογραφίας σε συνδυασμό με την εμπειρία σαράντα και πλέον ετών θεραπευτικών προσπαθειών, αναδεικνύουν την αδυναμία ουσιαστικής αντιμετώπισης του προβλήματος της εξάρτησης.

Για να προχωρήσουμε στην ανάλυση των αιτιών της αδυναμίας ουσιαστικής αντιμετώπισης της εξάρτησης, αλλά και άλλων ψυχοκοινωνικών προβλημάτων, θα επιχειρήσουμε μια προσέγγιση των αιτιοπαθογενετικών μηχανισμών τους. Αυτή η προσέγγιση έχει ως κυρίαρχο στοιχείο τη θεώρηση της κοινωνικής και πολιτικής

διάστασης αυτών των προβλημάτων, προσέγγιση η οποία υιοθετείται από επιστήμονες που ενεργοποιούνται στην περιοχή αυτή διεθνώς (Milne, 1999, Prilleltensky, 1994 Sarason 1981). Πολλά, λοιπόν, από τα σύγχρονα ψυχοκοινωνικά προβλήματα στο βαθμό που σήμερα απαντώνται, είναι απόρροια του σύγχρονου μοντέλου ανάπτυξης σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο και κατ' επέκταση των στάσεων, προτύπων και τρόπων ζωής, που το κυρίαρχο μοντέλο υπαγορεύει στους ανθρώπους (Ζαφειρίδης, 2000). Πιο συγκεκριμένα το μοντέλο αυτό, χαρακτηρίζεται από μια σειρά φαινομένων όπως ο έντονος ανταγωνισμός, η αναγωγή του πλούτου και της δύναμης σε υπέρτατη αξία, η εντατικοποίηση της εργασίας και των ρυθμών ζωής γενικότερα. Τα φαινόμενα αυτά που αποτελούν προτεραιότητες του συγκεκριμένου μοντέλου και υπηρετούν την επιβίωση του, δεν διασφαλίζουν με κανένα τρόπο την ψυχική και σωματική υγεία του ανθρώπου. Αντίθετα δημιουργούν μοναξιά, εγωκεντρισμό, παθητικότητα, αποπροσωποποίηση του ατόμου, αποκλεισμό όσων δεν ανταποκρίνονται στις απάνθρωπες απαιτήσεις του κυρίαρχου μοντέλου. Δημιουργούνται δηλαδή μια σειρά από ψυχοπιεστικές συνθήκες που αποτελούν τροχοπέδη για την κάλυψη βασικών ανθρώπινων αναγκών, όπως η ανάγκη για συντροφικότητα, αλληλεγγύη, ειλικρινείς και έντιμες ανθρώπινες σχέσεις.

Η μη κάλυψη τέτοιων συναισθηματικών, πνευματικών και ηθικών αναγκών συνδέεται στενά με την κατακόρυφη αύξηση της ατομικής ψυχοπαθολογίας και κατ' επέκταση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων (Ζαφειρίδης, 1988, 1987). Τα ψυχοκοινωνικά προβλήματα λοιπόν που προκαλούνται με αυτούς τους τρόπους, μπορούν να θεωρηθούν ως συμπτώματα ενός πολιτικοκοινωνικού συστήματος που βρίσκεται σε κρίση.

Ποικίλες επιδράσεις, διαπροσωπικές, περιβαλλοντικές, προσωπικές κ.τ.λ. θεωρείται ότι καθορίζουν την εξέλιξη και την πορεία του φαινομένου. Επιπλέον διαπολιτισμικές μελέτες έχουν δείξει ότι κοινωνικές, οικονομικές και νομικές παράμετροι μπορούν να παίξουν εξίσου σημαντικό ρόλο με τους ψυχολογικούς, στην πιθανότητα έναρξης, συνέχισης της λήψης και κατάχρησης κάθε ψυχοτρόπου ουσίας. Οι πιο βασικές απόψεις σχετικά με την αιτιοπαθογένεια της ουσιοεξάρτησης προσδιορίζονται σε: Ατομικούς παράγοντες (γενετικοί παράγοντες, μαθησιακοί παράγοντες, προσωπικότητα, η υπόθεση της « αυτοθεραπείας») και σε Περιβαλλοντικούς παράγοντες(οικογένεια, ευρύτερο κοινωνικό και φιλικό περιβάλλον, κοινωνικοί παράγοντες, οικονομικά αίτια, πολιτικά αίτια, ρόλος της ιατρικής).

Μια σοβαρή πτυχή των εξαρτήσεων, που θα θίξουμε στην παρούσα πτυχιακή εργασία, είναι αυτή της επανακοινωνικοποίησης και της ενσωμάτωσης των εξαρτημένων

στην κοινωνία ως ίσοι πολίτες. Η πολιτεία, από την υιοθέτηση και εφαρμογή προληπτικών προγραμμάτων, κινείται παράλληλα και για την ενίσχυση των απαραίτητων κατασταλτικών μέτρων. Τα κέντρα απεξάρτησης, με τη συνεχή ενίσχυσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό, αλλά και με σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, έχουν σημαντικές επιτυχίες και αξιόπαινη συμβολή στην αντιμετώπιση του φαινομένου (moi.gov, 2009).

Στις συστηματικές και πολυεπίπεδες συλλογικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση του καυτού προβλήματος των εξαρτήσεων στην Ελλάδα, τα κέντρα απεξάρτησης έχουν μια πολύπλευρη συμβολή και ουσιαστική συνέργια. Οι υπηρεσίες του κράτους συνεχίζουν να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν προγράμματα πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης και να ενισχύουν έμπρακτα και αποτελεσματικά τον μη κυβερνητικό τομέα στο σημαντικό έργο του. Η εμπλοκή της ιδιωτικής και εθελοντικής πρωτοβουλίας καθώς και του κάθε συνειδητού και ενεργού πολίτη και της κοινωνίας συλλογικά, ενάντια στη μάστιγα των εξαρτησιογόνων, είναι και απαραίτητη και επιβεβλημένη (moi.gov, 2009).

Η πρόληψη των εξαρτησιογόνων ουσιών είναι μία σχετικά νέα προσέγγιση αντιμετώπισης του φαινομένου στη χώρα μας, που ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '80. Οι αρχικές προσπάθειες στόχευαν στη σωστή και έγκυρη ενημέρωση για τους κινδύνους της εξάρτησης και στον εκφοβισμό, με απώτερο σκοπό την αποτροπή των νέων από τα ναρκωτικά, το αλκοόλ, το κάπνισμα και γενικότερα κάθε είδους ουσία. Οι εξαρτήσεις θεωρήθηκαν ως ένα ακόμη πρόβλημα, στο οποίο καλούνταν να βρουν λύση οι «ειδικοί», οι οποίοι θεωρούνταν ως οι πλέον κατάλληλοι. Αποδείχθηκε όμως, ότι με αυτόν τον τρόπο, όχι μόνο δεν μειώθηκε η χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, αλλά αντίθετα αυξήθηκε, καθώς η ενημέρωση λειτούργησε ουσιαστικά ως διαφήμιση (agonigrammi.wordpress, 2009)

Οι σύγχρονες προσεγγίσεις στο χώρο της πρόληψης και της θεραπείας των εξαρτήσεων, διαπιστώνουν πια τον αλληλοσυσχετισμό προβλημάτων που αρχικά θεωρούνταν άσχετα μεταξύ τους. Έτσι, βλέπουμε ότι η εξάρτηση από ουσίες - παράνομες και νόμιμες - η σχέση με το φαγητό, τα προβλήματα σωματικής και ψυχικής υγείας, οι παραπτωματικές, οι αντικοινωνικές, αλλά και οι αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, όχι μόνο δεν είναι φαινόμενα άσχετα μεταξύ τους, αλλά τις περισσότερες φορές έχουν κοινή αιτιολογία. Αυτό σημαίνει ότι οι ίδιοι λόγοι που οδηγούν ένα νέο στα ναρκωτικά (προβλήματα στις σχέσεις με τους γονείς, πιέσεις από το σχολείο και τους φίλους, μοναξιά, άγχος, ανία, ανασφάλεια, χαμηλή αυτοεκτίμηση, κλπ), μπορεί να οδηγήσουν κάποιον άλλο στο αλκοόλ ή στην παραπτωματική συμπεριφορά, στην κατάθλιψη και την αυτοκτονία (agonigrammi.wordpress, 2009).

Αυτό που κινητοποιεί λοιπόν κάποιον να κάνει χρήση ουσιών, είναι η πεποίθηση ότι μέσω της χρήσης θα καταφέρει να αλλάξει τη διάθεσή του, θα καταφέρει να νιώσει καλύτερα και θα επιτύχει την επίλυση των προβλημάτων του. Μέσα από τη χρήση βρίσκει απάντηση - λύση και διέξοδο σε όλα αυτά που τον δυσκολεύουν και τον βασανίζουν στην πορεία της ζωής του. Στην πραγματικότητα όμως οδηγείται σε ένα φαύλο κύκλο με περισσότερα προβλήματα, παρά στην επίλυση αυτών. Οπότε, γίνεται αντιληπτό, ότι η χρήση ουσιών, καθώς και όλες οι σχέσεις εξάρτησης είναι ένα σύμπτωμα πίσω από το οποίο υπάρχει ένας άνθρωπος που δυσκολεύεται να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τον πόνο και τα δύσκολα συναισθήματά του, όπως μοναξιά, λύπη, απογοήτευση (agonigrammi.wordpress, 2009).

Θεωρήθηκε λοιπόν αναγκαία η υιοθέτηση μιας άλλης οπτικής για την πρόληψη. Σήμερα η πρόληψη συνίσταται σε μια διαδικασία εκπαίδευσης/ προετοιμασίας των παιδιών και των νέων να διαχειρίζονται δύσκολες καταστάσεις ζωής. Πιο συγκεκριμένα, οι προληπτικές προσπάθειες βασίζονται σε προγράμματα συναισθηματικής νοημοσύνης, όπου τα παιδιά και οι νέοι εκπαιδεύονται:

- να γνωρίζουν, να εκφράζουν και να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους,
- να λαμβάνουν αποφάσεις,
- να αντιμετωπίζουν δυσκολίες,
- να είναι αποφασιστικοί και να διεκδικούν,
- να επικοινωνούν καλύτερα με τους γύρω τους
- και κυρίως να πιστεύουν στον εαυτό τους και στις δυνατότητές τους

Τα προγράμματα όμως αυτά δεν μπορούν να έχουν αποτέλεσμα αν δεν υπάρχουν ταυτόχρονες παρεμβάσεις στην οικογένεια, στο σχολείο και την κοινότητα.

Το πρόβλημα των εξαρτήσεων δεν αφορά μόνο τους χρήστες, τις οικογένειές τους και τους ειδικούς. Αφορά όλους μας, γιατί όλοι μας έχουμε τη δυνατότητα, με το δικό μας τρόπο και από τη δική μας θέση, να συμβάλουμε στην πρόληψη όταν επιτρέπουμε στους νέους να βρουν τη θέση τους στον κόσμο, όταν τους ενθαρρύνουμε να παίρνουν τη ζωή τους στα χέρια τους και να πιστεύουν στον εαυτό τους.

1.2 Η έννοια της εξάρτησης και της απεξάρτησης και η αντιμετώπιση του προβλήματος

Σύμφωνα με την ψυχιατρική κατεύθυνση, η εξάρτηση είναι μία μη φυσιολογική συμπεριφορά. Εξάρτηση υπάρχει, όταν επί διακοπής μιας εξαρτησιογόνου ουσίας που λαμβανόταν καθ' έξιν, εμφανίζονται φαινόμενα στέρησης, τα οποία παύουν να υφίστανται, όταν χορηγηθεί εκ νέου η ίδια ή παρεμφερής (υποκατάστατο –Erzatz) εξαρτησιογόνος ουσία. Γενικότερα, η εξάρτηση είναι ανεξάρτητη με τη λαμβανόμενη εξαρτησιογόνο ουσία. Εξάρτηση υπάρχει κι όταν ακόμα δεν υπάρχει χρήση εξαρτησιογόνου ουσίας, αλλά κάποιου μέσου, π.χ. εξάρτηση από τυχερά παιχνίδια (τζόγου).

Συγκεκριμένα:

Σύμφωνα με το διεθνή ορισμό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.), η εξάρτηση (π.χ. από αλκοόλ, φάρμακα, ηρωίνη, τυχερά παιχνίδια κ.λ.π) αποτελεί ασθένεια, όταν έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο, ώστε σαφώς να παρατηρούνται διαταραχές, δηλαδή βλάβες, στη σωματική υγεία, στην ψυχική υγεία και στις διανθρώπινες σχέσεις του χρήστη, με κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Εξαρτημένος λοιπόν είναι εκείνος, που με οποιαδήποτε εξαρτησιογόνο ουσία βλάπτεται τόσο σωματικά και ψυχικά, όσο και κοινωνικά-οικονομικά.

Η **εξάρτηση** είναι μια πολυδιάστατη ασθένεια, που τόσο τα αίτια όσο και οι επιπτώσεις της, έχουν προέκταση στον ψυχικό, πνευματικό και κοινωνικό τομέα.

Η **απεξάρτηση** είναι η διαδικασία της βαθμιαίας αποδέσμευσης από κάποια τοξική ουσία ή από οποιαδήποτε ουσία που καταναλώνεται καθ' υπερβολή. Είναι μια επίπονη περίοδος κατά την οποία πρέπει να εξεταστεί και η παροχή ιατρικής ή ψυχολογικής στήριξης. Η απεξάρτηση από τα ναρκωτικά είναι σημαντική επειδή θα οδηγήσει στην ολοκληρωτική παύση της κατανάλωσης των ναρκωτικών προκειμένου να αποφευχθούν οι δυσάρεστες συνέπειες.

Δεν υπάρχουν μαγικές θεραπείες και ιδανικοί τρόποι απεξάρτησης. Πολλές φορές μπορεί να χρειαστεί να δοκιμαστούν διάφορες θεραπείες και είναι αποδεδειγμένο ότι οι θεραπείες δρουν μάλιστα αθροιστικά (δηλαδή είναι ευκολότερο να επιτύχεις στην τρίτη προσπάθεια από ότι στην πρώτη). Κατόπιν χρειάζεται μια συνεχής και σταθερή ώθηση (και υποστήριξη) προς τη θεραπεία και, αντίθετα, σταθερά αρνητική στάση προς κάθε χρήση

ουσιών (π.χ. δεν επιτρέπουμε χρήση στο σπίτι, δεν δίνουμε λεφτά για να γίνει χρήση, δεν επιτρέπουμε σε "φίλους" που δεν εγκρίνουμε να έρχονται στο σπίτι μας).

1.3 Στάδια επαγγελματικής ένταξης απεξαρτημένων ατόμων

Η επαγγελματική αποκατάσταση αποτελεί θεμελιακή συνισταμένη για την ολοκλήρωση της θεραπευτικής διαδικασίας των απεξαρτημένων ατόμων και ταυτόχρονα αποτελεί σημαντικό βήμα για την πλήρη κοινωνική επανένταξη του ατόμου. Λόγω της σπουδαιότητας της επαγγελματικής ένταξης των εξαρτημένων ατόμων για την ουσιαστική επίτευξη της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης γίνεται προσπάθεια να επιλεγεί η καλύτερη μεθοδολογία επαγγελματικής συμβουλευτικής. Μια θεωρία ευρέως αποδεκτή και εφαρμοσμένη από τους συμβούλους παγκοσμίως ενδείκνυται και για την επαγγελματική αποκατάσταση των απεξαρτημένων ατόμων με στόχο την αποφυγή ορών που ενισχύουν τον στιγματισμό (guidance-europe, 2009).

Σύμφωνα με τον Super D. (1996), η συνολική σταδιοδρομία στο διάστημα ζωής ενός ατόμου παρομοιάζεται με ένα ουράνιο τόξο, το ουράνιο τόξο της σταδιοδρομίας, που το μήκος του αποτελούν τέσσερα βασικά/βιοτικά στάδια: το στάδιο της *Ανάπτυξης*, το στάδιο *Διερεύνησης*, το στάδιο του *Κατασταλλάγματος*, το στάδιο της *Συντήρησης* και το στάδιο της *Παρακμής / Απεμπλοκής*. Σε καθένα από αυτά τα βασικά στάδια το άτομο καλείται να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις των αντιστοίχων αναπτυξιακών καθηκόντων. Έτσι, το στάδιο της *Ανάπτυξης* (4-14 ετών) περιλαμβάνει τέσσερα καθήκοντα: α) το ενδιαφέρον του ατόμου για το μέλλον του β) τον καλύτερο έλεγχο του εαυτού γ) την επιθυμία του ατόμου να έχει τις καλύτερες επιδόσεις στις εργασίες που αναλαμβάνει και ιδιαίτερα στο σχολείο δ) την απόκτηση συνηθειών και αποδεκτών επαγγελματικών συμπεριφορών. Το στάδιο της *Διερεύνησης* (14-24) περιλαμβάνει: α) την αποκρυστάλλωση συγκεκριμένου επαγγελματικού χώρου, β) τον προσδιορισμό επαγγέλματος και γ) την πραγμάτωση μιας επαγγελματικής επιλογής. Τα καθήκοντα στο στάδιο του *Κατασταλλάγματος* (25-44 ετών) είναι: α) η σταθεροποίηση (η διασφάλιση της θέσης του ατόμου μέσα στο χώρο που εργάζεται), β) η παγίωση (θετική συμπεριφορά στην εργασία του, παραγωγικές συνήθειες και διαθέσεις συνεργατικότητας) και γ) η εξέλιξη σε μια θέση εργασίας (επαγγελματική επιτυχία, εξέλιξη/αναρρίχηση σε υψηλόβαθμες θέσεις στον οργανισμό). Το στάδιο της *Συντήρησης* (45-65) περιλαμβάνει τα καθήκοντα : α) της διατήρησης (holding on), β) της συνέχισης (keeping up) και γ) της αλλαγής

(innovating) . Αν το άτομο αποφασίσει να παραμείνει στη θέση του, τότε διατηρεί ό,τι έχει πετύχει, αλλάζοντας τα καθήκοντα ρουτίνας και ανακαλύπτοντας ίσως νέες προκλήσεις. Τέλος, στο στάδιο της Απεμπλοκής συναντάμε: α) την επιβράδυνση και β) το σχεδιασμό αποχώρησης από την εργασία (συνταξιοδότηση), που οδηγεί τελικά στην οριστική απομάκρυνση από τον επαγγελματικό βίο. Ο τρόπος με τον οποίο ένα άτομο διέρχεται από τα διάφορα βιοτικά στάδια του Super ονομάστηκε Πρότυπο Σταδιοδρομίας (career pattern). Η πορεία αυτή δεν είναι πάντοτε ευθύγραμμη αλλά ποικίλλει ανάλογα με το άτομο. Τα 4 βασικά στάδια αποτελούν τους μείζονες κύκλους (maxicycles) της εξελικτικής πορείας του ατόμου κατά τη διάρκεια της ζωής του. Σε κάθε στάδιο από αυτά υπάρχουν μεταβατικές περιόδους ή ελάσσονες κύκλοι (minicycles). Σε κάθε ελάσσονα κύκλο επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία που υπάρχει και στους μείζονες κύκλους. Το χαρακτηριστικό αυτό καθιστά τη θεωρία του Super πιο ευέλικτη, αφού φαίνεται πως λαμβάνει υπόψη τις ενδεχόμενες παλινδρομήσεις που είναι δυνατό να εμφανιστούν κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής εξέλιξης ενός ατόμου.

Επαγγελματική ένταξη απεξαρτημένων ατόμων

Όσον αφορά την επαγγελματική ανάπτυξη των απεξαρτημένων ατόμων, μια τέτοια παλινδρόμηση είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα προκληθεί τη χρονική στιγμή που θα εκδηλωθεί το πρόβλημα της εξάρτησης. Έχει, επομένως, σημασία για την πορεία που θα ακολουθήσει η συμβουλευτική, να επισημανθεί ποια αναπτυξιακά καθήκοντα κατάφερε το άτομο να επιτελέσει και ποια όχι και σε ποιο βασικό στάδιο εμφανίστηκε η παλινδρόμηση.

Η εφαρμογή της παραπάνω θεωρίας στους απεξαρτημένους των υπηρεσιών κέντρων απεξάρτησης έγινε με βάση το μοντέλο που περιγράφει ο Caporoso στο άρθρο του «Career counseling with clients who have a severe mental illness». Στο εν λόγω άρθρο επισημαίνονται, μεταξύ άλλων, και οι πρόσθετες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα απεξαρτημένα άτομα κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής ανάπτυξής τους, όπως είναι το στίγμα, η υψηλή ανεργία, η ανεπαρκής προνοιακή πολιτική, η αναποτελεσματική λειτουργία των δομών επαγγελματικής αποκατάστασης κ.ά., κάτι που αντιπροσωπεύει απόλυτα και την ελληνική πραγματικότητα. Όσον αφορά την προβλεπόμενη από τον Super πορεία της επαγγελματικής ανάπτυξης, τα άτομα που έχουν βγει από το στάδιο της απεξάρτησης εμφανίζουν χαμηλά επίπεδα επαγγελματικής ωριμότητας, λόγω περιορισμένων εμπειριών στην άσκηση των διαφόρων ρόλων ζωής (μεταξύ των οποίων και του εργασιακού), εμπειριών που είναι σημαντικές για τη διαμόρφωση, εκτός των

άλλων, και της επαγγελματικής ταυτότητας. Αυτό έχει ως συνέπεια να έχουν περιορισμένη γνώση των ενδιαφερόντων, των ικανοτήτων, των αξιών τους και γενικότερα του εαυτού τους, με συνέπεια να εκδηλώνουν συχνά μη ρεαλιστικές εκπαιδευτικές/επαγγελματικές επιδιώξεις. Επίσης, πρέπει να τονιστεί ότι υπάρχει συνήθως μία συμβιωτική σχέση μεταξύ της εργασίας και της κατάστασης της υγείας ενός χρήστη. Η εργασία είναι αυτή που μπορεί να καθορίσει σημαντικά την ταυτότητά του, να δομήσει την καθημερινότητά του και να του προσφέρει, εκτός από τις χρηματικές απολαβές, και σημαντική ικανοποίηση. Οποιαδήποτε αλλαγή ή εμφάνιση ενός αρνητικού / αγχογόνου ερεθίσματος στην εργασιακή ζωή του μπορεί να προκαλέσει υποτροπή, κίνδυνος που έχει δυστυχώς πραγματοποιηθεί στον ενάμιση χρόνο λειτουργίας των κέντρων.

Το πρώτο στάδιο του μοντέλου συμβουλευτικής που περιγράφει ο Caporoso είναι η «εισαγωγική συνέντευξη», κατά τη διάρκεια της οποίας λαμβάνονται χρήσιμες πληροφορίες για το εκπαιδευτικό/επαγγελματικό ιστορικό των απεξαρτημένων ατόμων, τα κοινωνικά-υποστηρικτικά δίκτυα, τις αντιλήψεις τους γύρω από τα εργασιακά ζητήματα, τα κίνητρά τους και τις πιθανές επιπτώσεις των φαρμάκων στη γνωστική και σωματική λειτουργία τους. Οποιοσδήποτε πληροφορίες για την εμφάνιση διαφόρων προβλημάτων υγείας που δημιουργήθηκε από την εξάρτηση (π.χ. ψυχικές διαταραχές), την εξέλιξή της και τις επιπτώσεις της στην επαγγελματική και γενικότερη αναπτυξιακή πορεία του χρήστη καλό είναι να λαμβάνονται από το ιατρικό ιστορικό

Κατά τη διάρκεια της εισαγωγικής συνέντευξης με τα απεξαρτημένα άτομα ο υπεύθυνος εργασίας, πέραν της συλλογής πληροφοριών σχετικά με την εκπαίδευση (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια ή/και τριτοβάθμια), την κατάρτιση και την εργασιακή εμπειρία τους, γίνονται και ερωτήσεις για τις οικονομικές απολαβές (επίδομα πρόνοιας, αναπηρική σύνταξη, οικογενειακό εισόδημα κ.ά.), τους τρόπους αναζήτησης εργασίας (μέσω αγγελιών του τύπου ή του διαδικτύου, με αποστολή βιογραφικών, μέσω γνωριμιών κ.ά.), και τις επαφές με κρατικούς ή ιδιωτικούς φορείς εύρεσης εργασίας (π.χ. τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, Εταιρείες Επιλογής Προσωπικού κ.ά.).

Στο τέλος της συνέντευξης ζητείται από τα απεξαρτημένα άτομα να εκφράσουν αυθόρμητα, και αν μπορούν με σειρά προτεραιότητας, πέντε επαγγέλματα τα οποία θα ήθελαν να ασκήσουν. Στόχος της ερώτησης αυτής είναι να διερευνηθεί κατά πόσο το άτομο διαθέτει μη ρεαλιστικές επιδιώξεις. Στην πράξη φάνηκε ότι τις περισσότερες φορές εκφράζονταν δυσανάλογες του πραγματικού δυναμικού φιλοδοξίες (π.χ. χορεύτρια, ηθοποιός, δημοσιογράφος, δικηγόρος κ.ά.), κάτι που καθιστούσε αναγκαίο η μελλοντική συμβουλευτική παρέμβαση να στοχεύσει, εκτός των άλλων, και στην κατάδειξη του

αδιεξόδου των δηλωμένων επιθυμιών. Σημειώνεται, ότι η διενέργεια της πρώτης συνέντευξης γίνεται πολλές φορές ταυτόχρονα με την εισαγωγική συνέντευξη της εργασιοθεραπεύτριας (που επικεντρώνεται σε θέματα υγιεινής, αυτοφροντίδας, αυτονομίας και γενικότερα λειτουργικότητας) προκειμένου να αντληθούν πρόσθετες πληροφορίες για την ετοιμότητα ή μη του ατόμου να εισέλθει σε ένα εργασιακό ή εκπαιδευτικό πλαίσιο. Μετά την ολοκλήρωση του πρώτου αυτού σταδίου καταγράφονται κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με τις εμπειρίες του ατόμου, τα αναπτυξιακά στάδια που έχει ολοκληρώσει, τα αναπτυξιακά καθήκοντα που δεν έχει επιτελέσει, τους κυρίαρχους και ελάσσονες ρόλους ζωής (και κυρίως αν ο εργασιακός αποτελεί ρόλο μείζονος σημασίας ή όχι), καθώς και τα χαρακτηριστικά του ατόμου που φαίνονται να ευνοούν και αυτά που φαίνεται να εμποδίζουν την εκπαιδευτική/επαγγελματική ένταξη. Επίσης, σημειώνονται και κάποιες πρώτες σκέψεις για πιθανά επαγγέλματα που θα μπορούσε να ασκήσει το άτομο, για προγράμματα κατάρτισης που θα τον ενδιέφεραν να παρακολουθήσει και γενικότερα για την πορεία που θα ακολουθήσει ο επαγγελματικός προσανατολισμός. Ακολουθεί το στάδιο της αξιολόγησης, κατά το οποίο οι χρήστες συμπληρώνουν κάποια ψυχομετρικά εργαλεία προκειμένου να διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες εκείνες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό της σταδιοδρομίας του ατόμου. Δίνονται ερωτηματολόγια ενδιαφερόντων, αξιών, λήψης απόφασης, αυτό - αποτελεσματικότητας, καθώς και τεστ ικανοτήτων. Ανάλογα με τις γνωστικές ικανότητες, τη νοημοσύνη και τη συναισθηματική κατάσταση του κάθε χρήστη κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης ο βαθμός παρεμβατικότητας του συμβούλου (επεξηγήσεις, παραφράσεις των ερωτήσεων, επεξήγηση της κλίμακας μέτρησης) διαφοροποιείται. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης συζητώνται με τα απαξαρτημένα άτομα, για να μηδενιστούν οι όποιες πιθανότητες παρερμηνείας των μετρήσεων. Με το πέρας των δύο προαναφερθέντων σταδίων, ο σύμβουλος έχει συγκεντρώσει τα απαραίτητα στοιχεία, προκειμένου να σχεδιάσει τη συμβουλευτική διαδικασία εξατομικευμένα, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της επαγγελματικής ανάπτυξης και τις ιδιαίτερες ανάγκες και επιδιώξεις του κάθε χρήστη. Στόχοι που έχουν τεθεί είναι η ανάπτυξη της αυτογνωσίας, η ενίσχυση και άλλων ρόλων, πέραν του εργασιακού, που είναι σημαντικοί για το άτομο, η παρακολούθηση σεμιναρίων ή προγραμμάτων κατάρτισης, η προετοιμασία των απεξαρτημένων ατόμων για πιθανή αποτυχία σε εξετάσεις ή προσπάθειες εύρεσης εργασίας, προκειμένου να αποφευχθεί πιθανή υποτροπή, η προετοιμασία του μελλοντικού εργοδότη κ.ά.

Η μέχρι τώρα εφαρμογή του μοντέλου έχει τύχει θετικής ανταπόκρισης από τους

χρήστες, που στην πλειοψηφία τους θεωρούν την προετοιμασία για την εκπαιδευτική/επαγγελματική ένταξη ζήτημα μέγιστης σημασίας για τη ζωή τους. Παρόλα αυτά τα μέχρι τώρα αποτελέσματα δεν ήταν τα αναμενόμενα, καθώς κάποιοι τρίτοι παράγοντες, όπως υποτροπές, αρνητική στάση του οικογενειακού περιβάλλοντος, φόβος για την απώλεια του προνοιακού επιδόματος ή της αναπηρικής σύνταξης (που μεγεθύνεται και από τη γραφειοκρατική και χρονοβόρα διαδικασία επαναχορήγησής τους) κ.ά., θέτουν εμπόδια και αναστέλλουν την πορεία της επαγγελματικής ανάπτυξης λίγο πριν ή μετά τη φάση της εκπαιδευτικής/επαγγελματικής ένταξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

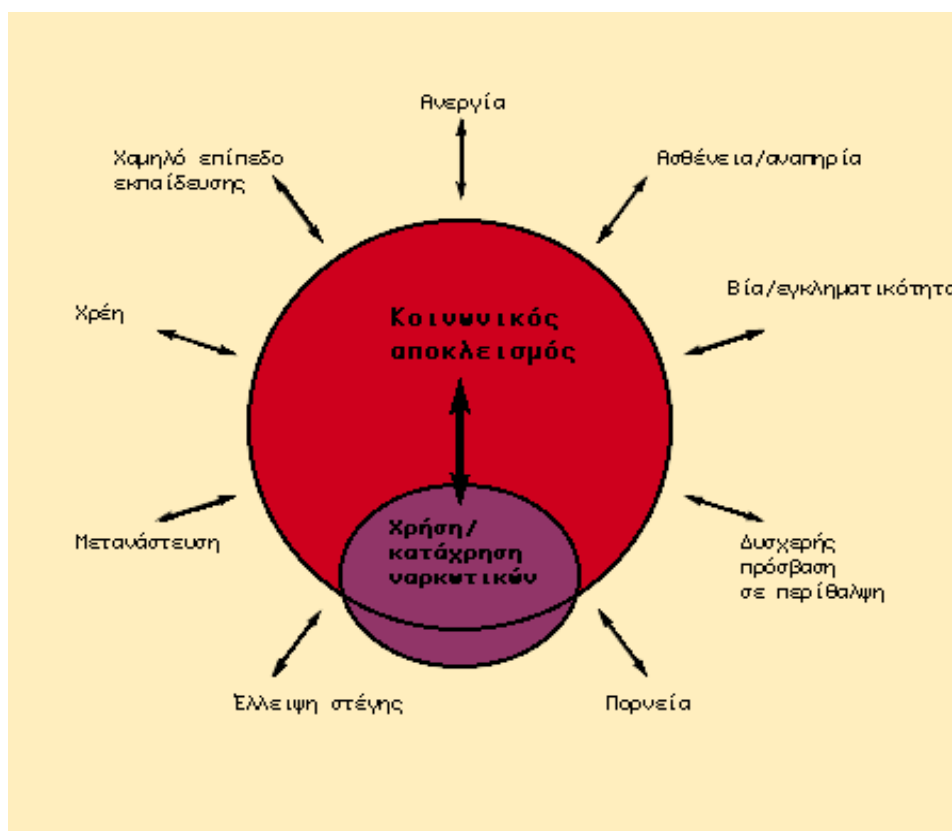
2.1 Αποκλεισμός - Γενικά

Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα για την κοινωνική αβεβαιότητα και ένταξη (Social precariousness and integration), το ποσοστό του ευρωπαϊκού πληθυσμού που διατρέχει κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρώπη κυμαίνεται από 9 % έως 22 % (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2001). Οι άνθρωποι θεωρούνται κοινωνικά αποκλεισμένοι εάν «αποτρέπεται η πλήρης συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή και/ή όταν η πρόσβασή τους σε εισοδήματα και άλλους πόρους (προσωπικούς, οικογενειακούς και πολιτισμικούς) είναι τόσο ανεπαρκής ώστε να τους αποκλείει από το να απολαμβάνουν ένα επίπεδο διαβίωσης που θεωρείται αποδεκτό από την κοινωνία στην οποία ζουν» (Gallie και Paugam, 2002).

Έτσι, ο κοινωνικός αποκλεισμός μπορεί να οριστεί ως ένας συνδυασμός της έλλειψης οικονομικών πόρων, της κοινωνικής απομόνωσης και της περιορισμένης πρόσβασης σε κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα· πρόκειται για μία σχετική έννοια μέσα σε κάθε κοινωνία και αντιπροσωπεύει μία προοδευτική συσσώρευση κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων με την πάροδο του χρόνου. Οι παράγοντες που θα μπορούσαν να συμβάλουν στον κοινωνικό αποκλεισμό είναι τα προβλήματα που αφορούν την εργασία, το επίπεδο εκπαίδευσης και διαβίωσης, την υγεία, την εθνικότητα, τη χρήση ναρκωτικών, τις διαφορές μεταξύ των φύλων και τη βία. (CEIES, 1999)

Η χρήση ναρκωτικών θα μπορούσε να θεωρηθεί ως συνέπεια ή ως αιτία του κοινωνικού αποκλεισμού. Η χρήση ναρκωτικών μπορεί να προκαλέσει επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης, όμως από την άλλη μεριά οι διαδικασίες κοινωνικής περιθωριοποίησης μπορούν να αποτελέσουν αιτία για την έναρξη της χρήσης ναρκωτικών. Ωστόσο, η σχέση μεταξύ της χρήσης ναρκωτικών και του κοινωνικού αποκλεισμού δεν είναι μία σχέση αιτιώδους συνάφειας «διότι ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν ισχύει για όλους τους χρήστες ναρκωτικών» (Tomas, 2001) (Carpentier, 2002).

Λαμβάνοντας υπόψη τους σύνθετους αυτούς συσχετισμούς, μπορεί να αναλυθεί η χρήση ναρκωτικών στους κοινωνικά αποκλεισμένους πληθυσμούς και να μελετηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός στους τοξικομανείς.

Πηγή:ΕΚΤΕΠΝ,2007

2.2 Η Κοινωνική Ένταξη των απεξαρτημένων ατόμων.

Η κοινωνική ένταξη των απεξαρτημένων συνδέεται με την αποχή από τις ουσίες και την παραβατική συμπεριφορά καθώς και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Το τελευταίο φαίνεται να είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς υποστηρίζεται από πολλούς η σχέση της κατάχρησης ψυχοτρόπων ουσιών με την ανεργία. Η ένταξη στην αγορά εργασίας, εξάλλου, αποτελεί στις περισσότερες μελέτες ένα από τα βασικά κριτήρια για την αποτελεσματικότητα της θεραπείας.

Πρόγραμμα αυτοβοήθειας

Το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας είναι ένα ερευνητικό πρόγραμμα του Τομέα Κοινωνικής – Κλινικής Ψυχολογίας του Τμήματος Ψυχολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.). Χρηματοδοτείται από τον Οργανισμό κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.). Τη διαχειριστική ευθύνη του προγράμματος έχει η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. Επιστημονικός Υπεύθυνος του προγράμματος είναι ο Φοίβος Ζαφειρίδης, ψυχίατρος, αναπληρωτής καθηγητής Κλινικής Ψυχολογίας. Βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

- **Η προαγωγή της αυτοβοήθειας** για την αντιμετώπιση της εξάρτησης από ψυχοτρόπες ουσίες και γενικότερα των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. (ναρκωτικά και αλκοόλ)
- **Η εκπαίδευση των λειτουργών υγείας** σε μια νέα συνάντηση με τους πολίτες και η από κοινού ανάπτυξη συμμετοχικών δράσεων για την αντιμετώπιση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων.
- **Η έρευνα δράσης** για τις εφαρμογές της αυτοβοήθειας στην αντιμετώπιση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων.

Στο σημείο αυτό και πριν την παρουσίαση των δράσεων του προγράμματος θα θέλαμε να αναφερθούν σε τρεις κεντρικούς άξονες της φιλοσοφίας του προγράμματος.

Αυτοβοήθεια: Με τον όρο αυτοβοήθεια εννοείται η ενεργοποίηση των πολιτών ως προς την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους, μέσα σε ένα πλαίσιο συλλογικότητας και αλληλεγγύης. Βασικό χαρακτηριστικό της αυτοβοήθειας είναι η αυτενέργεια και η ανάληψη της προσωπικής ευθύνης και κατά συνέπεια η αναίρεση της παθητικότητας που τείνει να χαρακτηρίζει σήμερα τη στάση των πολιτών σε ζητήματα υγείας. Ο ορισμός αυτός της αυτοβοήθειας σε συνάρτηση με τη θεώρηση του προγράμματος για τους αιτιοπαθογενετικούς μηχανισμούς των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων οδηγεί νομοτελειακά στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου των λειτουργών υγείας, οδηγεί στην αποδοχή εκ μέρους μας του ρόλου της εμπύχωσης και της περιφερειακής υποστήριξης πρωτοβουλιών των πολιτών.

Συνδιαμόρφωση: Κεντρική πολιτική επιλογή του προγράμματος - απόλυτα συνεπής με τις πιο σύγχρονες πολιτικές υγείας - είναι η συνδιαμόρφωση των δράσεων με τους ανθρώπους στους οποίους αυτές απευθύνονται (Μπαϊρακτάρης, 1994). Οι δράσεις του προγράμματος δεν αποτελούν εφαρμογές θεωρητικών μοντέλων και σχημάτων από πλευράς ειδικών, αλλά προϊόν συνεχούς αλληλεπίδρασης με τους εκάστοτε ενδιαφερόμενους και εμπλεκόμενους.

Η έννοια της «Κοινότητας»: Η επιλογή αυτών των δύο βασικών αξόνων για τη λειτουργία του προγράμματος, δηλαδή της αυτοβοήθειας και της συνδιαμόρφωσης των δράσεων, στοχεύει στην επανασύσταση και στον επαναπροσδιορισμό της έννοιας της «κοινότητας». Της έμπρακτης δηλαδή ομαδικής προσπάθειας κοινωνίας σχέσεων, που οδηγεί από τον ατομοκεντρισμό στη χαρά της σχέσης (Γιανναράς, 1995). Ζητούμενο του προγράμματος είναι η καλλιέργεια των κοινοτικών αξιών της αλληλεγγύης, των έντιμων ανθρώπινων σχέσεων, του ενδιαφέροντος για τον συνάνθρωπο, της αλληλοβοήθειας.

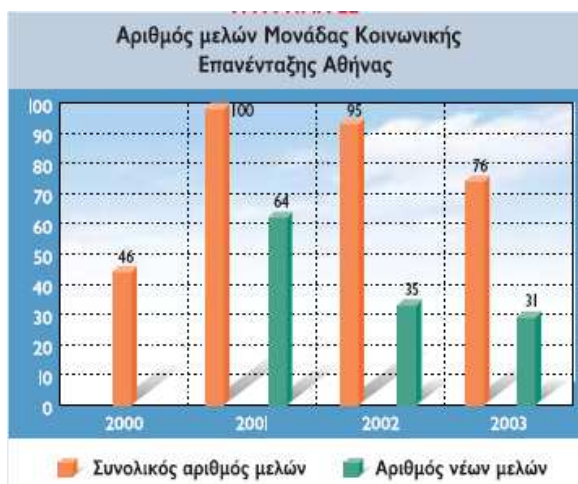
Αξιών που εκπαιδεύουν, θεραπεύουν, και γενικότερα προάγουν την προσωπική ανάπτυξη κάθε ατόμου (Ζαφειρίδης, 1998α, 1998β, 1990).

Η διαδικασία της κοινωνικής επανένταξης των απεξαρτημένων απαιτεί επίσης την παροχή συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, αφού ο θεραπευόμενος είναι περισσότερο επιρρεπής στην υποτροπή (Μάτσα 1994). Στο κρίσιμο αυτό στάδιο κατά το οποίο ο πρώην χρήστης καλείται να αναλάβει τη φροντίδα της υγείας και της ζωής του, οι δομές επανένταξης παρέχουν ατομικές και ομαδικές συνεδρίες ψυχολογικής στήριξης, ανάπτυξης προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, ενδυνάμωσης των σχέσεων με την οικογένεια, βελτίωσης της σωματικής υγείας, καθώς και ομάδες δημιουργικής απασχόλησης.

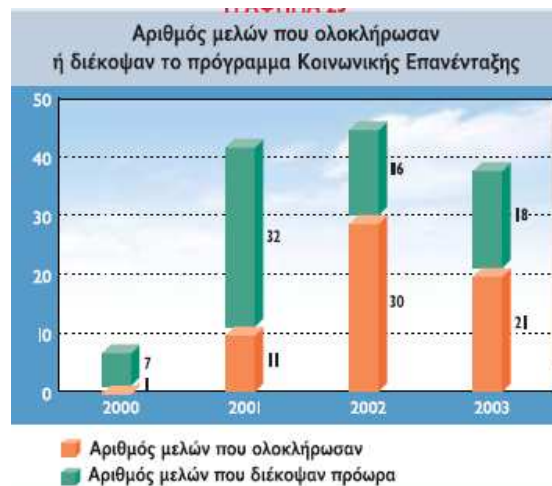
2.3 Κοινωνική ενσωμάτωση ατόμων

Από έρευνες φαίνεται ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εξαρτημένων είναι άνεργοι. Συγκεκριμένα, οι οκτώ στους δέκα χρήστες που ζητούν βοήθεια από τα θεραπευτικά προγράμματα στη χώρα μας είναι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι. Πολλοί υποστηρίζουν ότι η ανεργία αποτελεί αιτιολογικό παράγοντα της κατάχρησης ψυχοτρόπων ουσιών και αλκοόλ, ενώ άλλοι ότι η εμπλοκή με την ηρωίνη αποδιοργανώνει τόσο το άτομο που δεν μπορεί να ανταποκριθεί στο αντικείμενο της εργασίας του.

Η προσπάθεια για κοινωνική (επαν)ένταξη και ενσωμάτωση των απεξαρτημένων ατόμων ή αυτών που παρακολουθούν ένα θεραπευτικό πρόγραμμα υποκατάστασης μακράς διάρκειας ξεκινά μέσα στα ίδια τα θεραπευτικά προγράμματα και συνεχίζει στις Μονάδες Κοινωνικής Επανένταξης. Σήμερα λειτουργεί στην Αθήνα μία μονάδα κοινωνικής επανένταξης. Από την έναρξη της λειτουργίας της Μονάδας Κοινωνικής Επανένταξης της Αθήνας έως σήμερα, εντάχθηκαν συνολικά στο πρόγραμμά 176 άτομα, από τα οποία 63 (13%) το ολοκλήρωσαν (Γραφήματα I-II).

Γράφημα I

Γράφημα II

Αξιοσημείωτο είναι ότι 38 μέλη του προγράμματος (23,4%) βρήκαν εργασία, ενώ ένα σχετικά υψηλό ποσοστό (76%) διατηρεί την εργασία του (Γράφημα III).

Γράφημα_III

Προκειμένου να ενισχυθεί η κοινωνική ενσωμάτωση –ύστερα από πιστοποίηση από το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης (ΕΚΕΠΙΣ)– λειτουργούν τα Εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης (ΕΚΚΕΕ) του ΟΚΑΝΑ, στην Αθήνα από το 1998, ενώ στη Θεσσαλονίκη η λειτουργία ξεκίνησε μέσα στο 2003.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται, στα ΕΚΚΕΕ Αθήνας και Θεσσαλονίκης το 2003 πραγματοποιήθηκαν και ολοκληρώθηκαν έξι σεμινάρια

επαγγελματικής κατάρτισης διάρκειας 200 ωρών, στα οποία συμμετείχαν 89 θεραπευόμενοι. Από αυτούς ολοκλήρωσαν τα σεμινάρια οι 75 (84,3%). Επίσης, ξεκίνησε το 2003 και συνεχίστηκαν μέχρι και το 2004 η υλοποίηση δύο ακόμη σεμιναρίων επαγγελματικής κατάρτισης, στα οποία συμμετέχουν 30 θεραπευόμενοι του Θεραπευτικού Προγράμματος Υποκατάστασης. Τα προγράμματα αυτά υλοποιούνται στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL με συγχρηματοδότηση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Τέλος, μέσω της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL έχει εγκριθεί η συμμετοχή έως τον Ιούνιο του 2004 συνολικά 500 ατόμων σε πρόγραμμα παροχής συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, που στοχεύει στην κοινωνική και εργασιακή προετοιμασία, την άρση των διακρίσεων και την ενδυνάμωση ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Μέσα στον τελευταίο χρόνο 190 άτομα παρακολούθησαν και ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα αυτό.

Στο πλαίσιο του στόχου για την υποβοήθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και την αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού, ο ΟΚΑΝΑ από το 2002 –σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και άλλους φορείς– ξεκίνησε την υλοποίηση μιας σειράς προγραμμάτων κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης (Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL – «Προοπτική» – 3ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης). Από το παραπάνω έργο αναμένονται τα ακόλουθα μετρήσιμα αποτελέσματα:

- λειτουργία έξι νέων πρότυπων εξειδικευμένων δομών κοινωνικοεπαγγελματικής ένταξης απεξαρτημένων ατόμων σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Πάτρα, Χανιά και Ρόδο που θα υιοθετήσουν νέα συστήματα και μεθόδους
- συμμετοχή και εξυπηρέτηση με εξατομικευμένη προσέγγιση 3.000-3.500 επωφελούμενων ατόμων στις νέες πρότυπες εξειδικευμένες δομές
- εκπαίδευση 30 συμβούλων υποστήριξη απασχόλησης και προσανατολισμού
- εκπαίδευση 50 στελεχών κοινωνικών υπηρεσιών και φορέων προώθησης στην απασχόληση μέσω εννέα συμβουλευτικών σεμιναρίων, σε οκτώ πόλεις της Ελλάδας
- κατάρτιση 90 απεξαρτημένων και υπό απεξάρτηση ατόμων στις νέες τεχνολογίες
- ένταξη περισσότερων από 50 φορέων στήριξης της απασχόλησης και συμβουλευτικής σε δίκτυα συνεργασίας
- τοποθέτηση 40 επωφελούμενων απεξαρτημένων ατόμων σε επιχειρήσεις και οργανισμούς

- παρακολούθηση από περισσότερους από 300 εργοδότες, επαγγελματικούς φορείς και επιχειρήσεις εννέα προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε οκτώ πόλεις της Ελλάδας, με στόχο την επαγγελματική απορρόφηση πρώην χρηστών ουσιών.

2.4 Κοινωνική Επανάταξη μέσω των προγραμμάτων

Η κοινωνική επανάταξη των απεξαρτημένων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας απεξάρτησης. Το σύνολο των θεραπευτικών προγραμμάτων για χρήστες ψυχοτρόπων ουσιών παρέχει τέτοιου τύπου υπηρεσίες είτε στο τελευταίο στάδιο μιας ενιαίας θεραπευτικής διαδικασίας είτε σε εξειδικευμένες δομές κοινωνικής επανάταξης. Το 2006 λειτούργησαν δεκαεννέα (19) εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής Επανάταξης, εκ των οποίων δύο (2) ανήκουν στον ΟΚΑΝΑ, δεκατρία (13) στο ΚΕΘΕΑ, δύο (2) στα θεραπευτικά προγράμματα του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης (ΨΝΘ) και δύο (2) στη Μονάδα Απεξάρτησης «18 ΑΝΩ» του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής (ΨΝΑ).

Όλα τα προγράμματα κοινωνικής επανάταξης είναι εξωτερικής παρακολούθησης και η προγραμματισμένη διάρκειά τους κυμαίνεται από δώδεκα (ποσοστό 89,4% των προγραμμάτων) μέχρι είκοσι τέσσερις μήνες. Σύμφωνα με τα στοιχεία για τη λειτουργία των προαναφερθεισών δομών στο έτος αναφοράς (ακόλουθος πίνακας), η συνολική δυναμικότητα σε θέσεις ήταν 784 άτομα. Ο συγκεκριμένος αριθμός αναφέρεται στο σύνολο των ατόμων που μπορεί να εξυπηρετήσει η μονάδα ανά μήνα. Σε σύγκριση με το έτος 2005 έχει σημειωθεί μια αύξηση στον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων, της τάξης του 27,5%, πράγμα το οποίο οφείλεται τόσο στη δημιουργία τριών (3) νέων δομών – «Εξάντας», «Οξυγόνο» και Β΄ Τμήμα Κοινωνικής Επανάταξης του «18 ΑΝΩ» (συνολικά 124 νέες θέσεις)– όσο και στο διπλασιασμό των προσφερόμενων θέσεων στο Θεραπευτικό Πρόγραμμα «ΔΙΑΒΑΣΗ».

Ο συνολικός αριθμός των αποθεραπευόμενων χρηστών οι οποίοι δέχτηκαν υπηρεσίες σε εξειδικευμένες δομές επανάταξης σε όλη τη διάρκεια του έτους ήταν 794 άτομα, πράγμα που σημαίνει μια αύξηση της τάξης του 8% σε σχέση με το 2005.

Κέντρα Κοινωνικής Επανάταξης*	Δυναμικότητα	Αριθμός μελών
Θ.Π.** «ΙΘΑΚΗ»	30	49
Θ.Π. «ΑΡΓΩ»	20	31
Θ.Π. «ΣΤΡΟΦΗ»	20	25
Θ.Π. «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ»	40	70
Θ.Π. «ΔΙΑΒΑΣΗ», πρωινό	75	76
Θ.Π. «18 ΑΝΩ»	140	85
Τμήμα Αποκατάστασης Εξαρτημένων	60	38
Θ.Π. «ΕΞΟΔΟΣ»	30	51
Θ.Π. «ΝΟΣΤΟΣ»	30	68
Θ.Π. «ΕΞΕΛΙΞΙΣ»	5	10
Θ.Π. «ΑΡΙΑΔΝΗ»	40	28
Δίκτυο Θεραπευτικών Υπηρεσιών Πάτρας	20	15
Θ.Π. Υποκατάστασης Αθήνας	60	47
Θ.Π. «ΔΙΑΒΑΣΗ», βραδινό	50	50
Θ.Π. «ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ»	20	16
Θ.Π. «ΠΙΛΟΤΟΣ»	20	27
Θ.Π. «ΕΞΑΝΤΑΣ»	20	8
Θ.Π. «ΟΞΥΓΟΝΟ»	10	6
Θ.Π. «18 ΑΝΩ» (Β' Τμήμα)	94	94
Σύνολο	784	794

* Η παρουσίαση γίνεται σύμφωνα με τη χρονολογία ίδρυσης των Κέντρων Κοινωνικής Επανάταξης.

** Όπου Θ.Π. σημαίνει «Θεραπευτικό Πρόγραμμα».

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ, 2007.

Εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση

Στο στάδιο της κοινωνικής επανάταξης, η κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών, η γενικότερη επιμόρφωση και η επαγγελματική κατάρτιση αποτελούν βασικές επιδιώξεις των θεραπευτικών προγραμμάτων, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και ειδικότερα την επαγγελματική αποκατάσταση των αποθεραπευμένων.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί έξι (6) οργανωμένες δομές παροχής σχολικής εκπαίδευσης, οι οποίες έχουν μεταβατικό χαρακτήρα και απευθύνονται σε μέλη των θεραπευτικών προγραμμάτων που έχουν διακόψει τη φοίτησή τους σε κάποια βαθμίδα της εκπαίδευσης ή έχουν απολυτήριο λυκείου και επιθυμούν να προετοιμαστούν για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα εναλλακτικά αυτά σχολεία επιτρέπουν στους μαθητές να εγγραφούν σε δημόσια σχολεία και να δώσουν εξετάσεις χωρίς την υποχρέωση να παρακολουθήσουν τα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος (νομοθεσία Περί «κατ' ιδίαν διδασθέντων», ΚΕΘΕΑ 2005). Τμήματα εκπαίδευσης για τη συνέχιση ή την ολοκλήρωση της βασικής εκπαίδευσης λειτουργούν επίσης στα Θεραπευτικά Προγράμματα «ΝΟΣΤΟΣ» και «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ». Στη διάρκεια της σχολικής περιόδου 2006-2007 τα παραπάνω εκπαιδευτικά προγράμματα παρακολούθησαν συνολικά 216 άτομα (204 άτομα το 2005), εκ των οποίων τα 110 άτομα πέτυχαν σε προαγωγικές /

απολυτήριες εξετάσεις (125 άτομα το 2005). Υπηρεσίες επαγγελματικής κατάρτισης παρέχονται από το σύνολο των φορέων είτε σε απεξαρτημένα άτομα είτε σε θεραπευόμενους χρήστες που βρίσκονται στο στάδιο της κοινωνικής επανένταξης.

Συγκεκριμένα, για το έτος αναφοράς το Εξειδικευμένο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΚΕΕ) του ΟΚΑΝΑ Αθήνας και Θεσσαλονίκης πρόσφερε υπηρεσίες κατάρτισης, υποστήριξης και προώθησης στην απασχόληση σε 105 άτομα στους τομείς πληροφορικής, καλλιτεχνικής φωτογραφίας, καλλιτεχνικής βιβλιοδεσίας, κατασκευής κοσμήματος και διακοσμητικών αντικειμένων. Επιπλέον, το 2006 ξεκίνησε η προετοιμασία έναρξης (ενημέρωση, κινητοποίηση ωφελουμένων, αιτήσεις συμμετοχής, επιλογή) δύο προγραμμάτων κατάρτισης, συνολικής διάρκειας 500 ωρών το καθένα, σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, στα οποία συμμετέχουν 135 άτομα, με ημερομηνία ολοκλήρωσης τον Ιούνιο του 2007. Στα αντίστοιχα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και στις παραγωγικές μονάδες / προστατευμένα εργαστήρια (π.χ. λιθογραφείο «Σχήμα και Χρώμα») του ΚΕΘΕΑ (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Λάρισα) συμμετείχαν συνολικά, κατά το έτος αναφοράς, 58 άτομα σε τομείς όπως πληροφορική, φωτογραφία, ψυχολογία, δημοσιογραφία, μαγειρική, marketing, 3D animation, διαχείριση αστικών αποβλήτων, βιολογική καλλιέργεια της ελιάς κ.ά.

Το σύνολο σχεδόν των κέντρων κοινωνικής επανένταξης παρέχουν υπηρεσίες: α) συμβουλευτικής, κινητοποίησης και υποστήριξης σε θέματα σπουδών ή και κατάρτισης (245 άτομα δέχθηκαν υπηρεσίες τέτοιου τύπου το 2006 (97 άτομα το 2005) και β) επαγγελματικού προσανατολισμού, συμβουλευτικής σε εργασιακά θέματα και στήριξης στην αγορά εργασίας (418 άτομα το 2006, 347 το 2005), προκειμένου να ενισχύσουν τους πρώην χρήστες στην εργασιακή τους επανένταξη. Με τον ίδιο στόχο λειτουργούν περαιτέρω, ως εξειδικευμένες δομές, το Club Εργασίας του Θεραπευτικού Προγράμματος «ΔΙΑΒΑΣΗ» (ΚΕΘΕΑ) στην Αθήνα, που το 2006 παρείχε υπηρεσίες σε 130 άτομα (120 το 2005) και το Γραφείο Προώθησης πρώην χρηστών στην αγορά εργασίας, το οποίο λειτουργεί στα πλαίσια του Θεραπευτικού Προγράμματος «ΑΡΓΩ» (ΨΝΘ). Στη διάρκεια του έτους αναφοράς, 9 άτομα εξασφάλισαν εργασία μέσω της υπηρεσίας αυτής. Επιπλέον, στο πλαίσιο των συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών του ΕΚΚΕΕ του ΟΚΑΝΑ στην Αθήνα, λειτουργεί το Διαδικτυακό Καφενείο (Internet Cafe) με στόχο την εύκολη πρόσβαση των ενδιαφερομένων σε ιστοσελίδες εύρεσης εργασίας καθώς και η Λέσχη Φωτογραφίας. Το 2006 επισκέφτηκαν το καφενείο συνολικά 165 άτομα, ενώ τις υπηρεσίες της λέσχης αξιοποίησαν 30 άτομα.

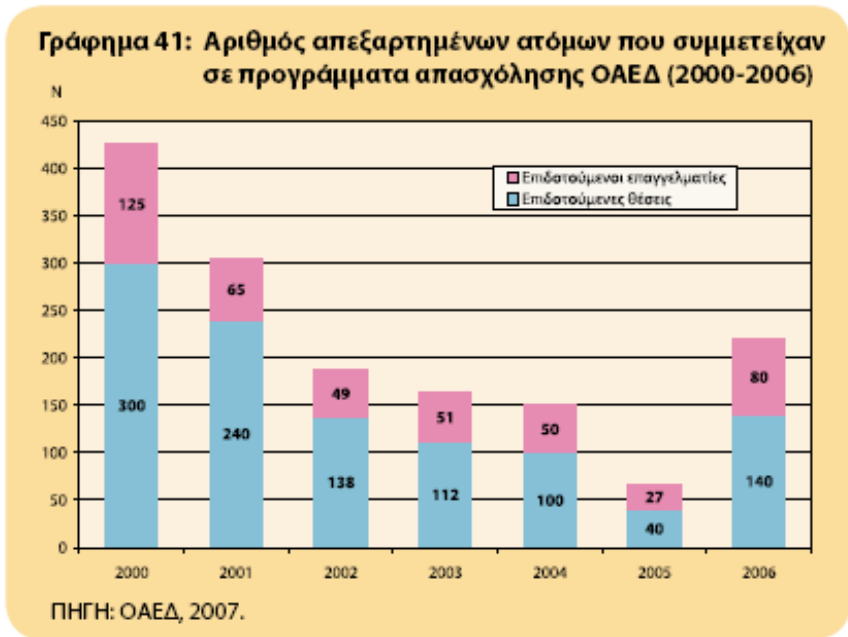
Δομή σχολικής εκπαίδευσης	Φορέας	Έδρα
Μεταβατικό Σχολείο Εφήβων «ΣΤΡΟΦΗ»	ΚΕΘΕΑ	Αθήνα
Εναλλακτικό Σχολείο Ενηλίκων «ΕΞΟΔΟΣ»	ΚΕΘΕΑ	Λάρισα
Μεταβατικό Σχολείο Ενηλίκων «ΙΘΑΚΗ»	ΚΕΘΕΑ	Θεσσαλονίκη
Σχολείο «18 ΑΝΩ»	ΨΝΑ	Αθήνα
Σχολική Μονάδα Απεξαρτημένων Ατόμων «ΑΡΓΩ»	ΨΝΘ	Θεσσαλονίκη
Εναλλακτικό Σχολείο Ενηλίκων «ΑΡΙΑΔΝΗ»	ΚΕΘΕΑ	Ηράκλειο

ΠΗΓΗ: ΕΚΤΕΠΝ, 2007.

Εργασιακή απασχόληση

Το 2006, σύμφωνα με τα στοιχεία του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), ο οποίος δραστηριοποιείται στην πρόληψη και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την ένταξη στην αγορά εργασίας ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων, συνολικά 220 υπό απεξάρτηση ή απεξαρτημένα άτομα συμμετείχαν στα επιδοτούμενα προγράμματα απασχόλησης που απευθύνονται σε ευπαθείς ομάδες. Από αυτά οι περισσότεροι (63,6%) απασχολήθηκαν σε θέσεις ιδιωτικού τομέα, ενώ οι υπόλοιποι (36,3%) έτυχαν διευκολύνσεων προκειμένου να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση. Σε σύγκριση με τα στοιχεία του προηγούμενου έτους τριπλασιάστηκε ο αριθμός των πρώην χρηστών οι οποίοι επωφελήθηκαν από τα συγκεκριμένα προγράμματα απασχόλησης, ανατρέποντας την τάση μείωσης η οποία παρατηρήθηκε την τελευταία εξαετία όσον αφορά την απήχηση των συγκεκριμένων προγραμμάτων (Γράφημα 41). Η αύξηση (διπλασιασμός) του αριθμού των εργασιακών συμβούλων του ΟΑΕΔ, οι οποίοι πραγματοποιούν εξατομικευμένες παρεμβάσεις με τους ενδιαφερόμενους, η βελτίωση των όρων των επιδοτούμενων προγραμμάτων (μικρότερη χρονική διάρκεια, μεγαλύτερο ύψος επιδότησης), αλλά και η επέκταση των παρεμβάσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της ομάδας- στόχος σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς κοινωνικής επανένταξης, συνέβαλαν σημαντικά στην αύξηση του αριθμού των ατόμων τα οποία αξιοποίησαν τα εν λόγω προγράμματα μέσα στο 2006. Από τα στοιχεία για την εργασιακή κατάσταση των ατόμων που παρακολουθούν τα Κέντρα Κοινωνικής Επανένταξης προκύπτει ότι το σύνολο των θεραπευτικών προγραμμάτων στο συγκεκριμένο στάδιο της θεραπευτικής διαδικασίας αποδίδει εξαιρετικό βάρος στην επαγγελματική αποκατάσταση των απεξαρτημένων. Είναι ενδεικτικό ότι η εξασφάλιση σταθερής εργασιακής απασχόλησης σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα αποτελεί για την πλειοψηφία των δομών επανένταξης προϋπόθεση παραμονής στο πρόγραμμα. Συγκεκριμένα, από το σύνολο των ατόμων που δέχτηκαν υπηρεσίες σε εξειδικευμένες δομές επανένταξης το 2006, το 45,8% εργάζονταν

ήδη με την έναρξη του έτους αναφοράς και το 45,08% εξασφάλισαν εργασιακή απασχόληση κατά τη διάρκεια του έτους.

2.5 Απεξάρτηση και εργασία

Είναι γνωστό ότι η πορεία στη χρήση είναι μακρόχρονη και συνδέεται με την απομάκρυνση από την αγορά εργασίας. Μια απομάκρυνση που μπορεί να ξεκίνησε με τη διακοπή από το σχολείο και την εμπλοκή με τις ουσίες, με την έναρξη της χρήσης της κύριας ουσίας που είναι η ηρωίνη. Για την κοινωνική ένταξή τους είναι αναγκαίο τα θεραπευτικά προγράμματα να δουλεύουν και στα τρία επίπεδα: αποχή από τη χρήση και την παραβατική συμπεριφορά, εργασιακή ένταξη. Ανατρέχοντας στις ανάγκες αυτών των ανθρώπων, θα δούμε ότι οι ελλείψεις σε εκπαιδευτικό και επαγγελματικό επίπεδο είναι αρκετά μεγάλες. Τα θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης χρειάζεται να συμπεριλαμβάνουν την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση στους στόχους τους, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και ελλείψεις του κάθε ατόμου. Η ενίσχυση των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στο πρόγραμμα απεξάρτησης δείχνει να αυξάνει την αποτελεσματικότητά του αλλά και να συνδέεται με την παραμονή στη θεραπεία. Με την ολοκλήρωση της θεραπευτικής διαδικασίας στη φάση της κοινωνικής επανένταξης, η επαγγελματική αποκατάσταση των μελών αποτελεί το σημαντικότερο στόχο. Ένα άτομο που τελειώνει ένα θεραπευτικό πρόγραμμα κινδυνεύει να οδηγηθεί στην υποτροπή, εάν συνεχίσει να παραμένει χωρίς εργασία για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Το πρόβλημα οξύνεται με την αύξηση της ανεργίας και οι δυνατότητες για ένταξη στην αγορά εργασίας μειώνονται όχι μόνο για τους απεξαρτημένους χρήστες αλλά και για άλλες κατηγορίες πληθυσμού (νέοι, γυναίκες). Πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι από τους νέους ανέργους οι περισσότεροι από τους μισούς είναι μακροχρόνια άνεργοι.

Οι εργοδότες βέβαια δε θα προτιμούσαν κάποιον που έκανε χρήση τοξικών ουσιών για ένα διάστημα, πιθανόν να είχε προβλήματα με το νόμο, και τώρα τους δηλώνει «καθαρός». Οι απεξαρτημένοι χρήστες αντιμετωπίζοντας αυτήν επιφυλακτικότητα, την καχυποψία και το στιγματισμό και παραμένοντας σε μια παρατεταμένη ανεργία έχουν πολλές πιθανότητες να επιστρέψουν στη χρήση. Ο αποκλεισμός από την αγορά εργασίας οδηγεί στην περιθωριοποίηση και κατά συνέπεια στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι η ανεργία αποτελεί έναν από τους πιο κρίσιμους παράγοντες για την υποτροπή των απεξαρτημένων ατόμων. Αν λάβει κανείς υπόψη ότι τις περισσότερες φορές η μακροχρόνια εξάρτηση αποκόβει για μεγάλο διάστημα τα άτομα από την παραγωγική διαδικασία, γίνεται φανερή η σημασία που έχει ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός για την επαγγελματική τους εκπαίδευση - κατάρτιση και απορρόφηση, όταν απεξαρτηθούν. Άξονες του σχεδιασμού αυτού χρειάζεται να είναι η

ανάπτυξη δικτύων στήριξης της επαγγελματικής απασχόλησης και η ευαισθητοποίηση των εργοδοτών αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας. Κάθε προσπάθεια για μείωση της ανεργίας μεταξύ των απεξαρτημένων, είτε έχει στόχο τη μερική είτε την πλήρη απασχόληση, μπορεί να βοηθήσει. Ειδικά τα τελευταία χρόνια που αυξάνονται τα φαινόμενα απόρριψης, περιθωριοποίησης και κοινωνικού στιγματισμού των εξαρτημένων και απεξαρτημένων ατόμων με διάφορους τρόπους, όπως οι χαρακτηριστικές αντιδράσεις στη δημιουργία νέων θεραπευτικών υπηρεσιών και μονάδων σε διάφορες περιοχές.

Η επανένταξη των απεξαρτημένων ατόμων δεν αποτελεί καθήκον μόνο των ίδιων και των ειδικών. Προϋποθέτει τη λήψη μέτρων από την πολιτεία, τη χάραξη συνολικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών και την ένταξή της στο πλαίσιο της γενικότερης κοινωνικής πολιτικής. Είναι, επίσης, χρέος του κάθε ενεργού πολίτη που χρειάζεται να δώσει τη μάχη του ενάντια στον κοινωνικό στιγματισμό και τον αποκλεισμό.

εξαρτήσεις και κοινωνικός αποκλεισμός

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που αποτρέπει τα άτομα από την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνία. Είναι ένα φαινόμενο που περιλαμβάνει όχι μόνο έλλειψη πρόσβασης σε συγκεκριμένες υπηρεσίες, αλλά και κοινωνικοδημογραφικούς παράγοντες, την κοινωνικοπολιτιστική κατάσταση των ατόμων και την ποιότητα του επιπέδου ζωής τους.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι ένα ανυπόφερτο κομμάτι του καπιταλισμού, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η κοινωνική καταπίεση και η οικονομική εκμετάλλευση αποτελούν τη βάση της οργανωμένης ζωής. Αναφέρεται τόσο σε πολιτιστικές συμπεριφορές όσο και στον αποκλεισμό αυτόν καθ' αυτόν. Και βέβαια, αν οι λόγοι που προκαλούν όλες αυτές τις ανισότητες, δεν διαγνωστούν σωστά - με όρους που έχουν να κάνουν τόσο με τις εκδηλώσεις τους, όσο και με τις ρίζες τους - και οι λύσεις που θα δοθούν, θα είναι περιορισμένες ή και λανθασμένες.

Οι εξαρτήσεις, το περιβάλλον, η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι οι κοινωνικοί τομείς που επιδεινώνονται σύμφωνα με το φετινό Κοινωνικό Βαρόμετρο της ASBI (έρευνα της VPRC για λογαριασμό της Meda Communication). Τα στελέχη της Meda θεωρούν ότι αυτό καθιστά τους συγκεκριμένους τομείς δυνητικές περιοχές εφαρμογής κοινωνικής πολιτικής τόσο από την πολιτεία όσο και από τις ΜΚΟ και τις επιχειρήσεις που θέλουν να επενδύσουν στο κοινωνικό τους πρόσωπο.

Αναλυτικά στην ίδια μελέτη επισημαίνεται η ανοδική δημοφιλία των εννοιών «οικολογία» και «περιβάλλον». Σταθερά τα τελευταία πέντε χρόνια που πραγματοποιείται η έρευνα, το ενδιαφέρον των Ελλήνων πολιτών επικεντρώνεται σε 5 τομείς (εξαρτήσεις,

περιβάλλον - οικολογία, φτώχεια - κοινωνικός αποκλεισμός, παιδεία - εκπαίδευση - κατάρτιση, αναπηρία - ασθένειες). Αξιοσημείωτο είναι επίσης το εύρημα ότι οι εξαρτήσεις (ναρκωτικά – αλκοολισμός – τζόγος κλπ) παραμένουν ο κρισιμότερος κοινωνικός τομέας για όλες τις ηλικιακές κατηγορίες των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Υπάρχουν προγράμματα που έχουν σχεδιαστεί για να στηρίζουν μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει η αποσπασματικότητα και η έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών. Τέτοια προγράμματα είναι:

Η **Equal** αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών EMPLOYMENT & ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Η Equal ασχολείται με:

- Αιτούντες άσυλο
- Άνεργους
- Αποφυλακισμένους
- Αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών
- Άτομα με αναπηρία
- Άτομα οροθετικά
- Άτομα που πάσχουν από νευρικές παθήσεις
- Γυναίκες
- Ειδικές πολιτισμικές ομάδες
- Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες
- Θύματα διεθνικής σωματεμπορίας
- Μετανάστες – πρόσφυγες
- Νέοι / νέες
- Πρώην χρήστε ουσιών ή άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης

Όσον αφορά την τελευταία κατηγορία «**πρώην χρήστες ή άτομα που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης**», οι βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι να αντιμετωπίσουν μέσω του προτεινόμενου Έργου της ΚΠ EQUAL , το πρόβλημα του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας συγκεκριμένων ομάδων στόχων που συνδέονται με

την κατάχρηση παρανόμων ουσιών (απεξαρτημένοι, υπό απεξάρτηση κλπ), μέσω της ανάπτυξης πολιτικών και μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Η Ομάδα Στόχου (Ο.Σ.) του έργου αφορά κατηγορίες του πληθυσμού που κινδυνεύουν να βρεθούν ακόμη περισσότερο στο περιθώριο όχι μόνο εξαιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους αλλά επιπλέον λόγω της αδυναμίας τους να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες και να προσαρμοστούν σε νέες μορφές επιχειρηματικής δραστηριότητας. Από την πλευρά της κοινωνίας υπάρχει η προκατάληψη, ο κοινωνικός στιγματισμός και η περιθωριοποίηση της ΟΣ από το κοινωνικό σύνολο. Από την πλευρά τους τα άτομα της ΟΣ, στο ξεκίνημα της νέας τους ζωής έρχονται αντιμέτωποι τόσο με κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα (αυξημένα ποσοστά ανεργίας, προσφορά θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης κ.α.) όσο και με υποκειμενικές αδυναμίες (νομικές εκκρεμότητες, έλλειψη επαγγελματικής εκπαίδευσης και εμπειρίας) που συνηγορούν στη δυσκολία της κοινωνικής και επαγγελματικής τους αποκατάστασης. Για να αντιμετωπιστεί ο κοινωνικός αποκλεισμός των ατόμων της ΟΣ και ή των ατόμων που βρίσκονται σε μια σταθερή κατάσταση λόγω της παρακολούθησης των Προγραμμάτων Θεραπείας των κέντρων απεξάρτησης, για να θεωρηθεί η διαδικασία απεξάρτησης ολοκληρωμένη και για να περιοριστεί ο κίνδυνος υποτροπής, θα πρέπει η θεραπεία να μην περιορίζεται στη σωματική και ψυχολογική υποστήριξη αλλά να περιλαμβάνει και την κοινωνική διάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών. Στο προτεινόμενο έργο ΑΣ ΕΝΤΑΞΗ στοχεύουμε στην ανάπτυξη Μονάδων Πρόληψης της Υποτροπής ενισχύοντας τις παρεχόμενες προς την Ο.Σ. υπηρεσίες ψυχο-κοινωνικής υποστήριξης, νομικής υποστήριξης, εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, ενίσχυσης των ευκαιριών επαγγελματικής αποκατάστασης μέσω της ανάπτυξης και αναδιοργάνωσης παραγωγικών εργαστηρίων όπου θα παρέχεται πρακτική άσκηση και απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας σε πραγματικές συνθήκες εργασίας, ενδυνάμωση των ευκαιριών επαγγελματικής απασχόλησης σε επίπεδο ίδρυσης ΜΜΕ, αυτοαπασχόλησης τοποθέτησης σε εργασία με την συμβολή και τη συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

Το προτεινόμενο έργο της ΑΣ ΕΝΤΑΞΗ θα συμβάλει στην υλοποίηση των κυρίαρχων στόχων για την πλήρη απασχόληση, την ποιότητα και την παραγωγικότητα της εργασίας, καθώς και στη συνοχή της αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και θα προάγει την στρατηγική για την απασχόληση, όσο και τη διαδικασία της κοινωνικής ενσωμάτωσης της Ο.Σ. Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο έργο εξασφαλίζουν την ενίσχυση και ανάπτυξη υπηρεσιών πληροφόρησης, στήριξης και συμβουλευτικής για την διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας.

Η καινοτομία στο προτεινόμενο έργο προσεγγίζεται με βάση αντικειμενικά και λειτουργικά κριτήρια και συνδέεται με την αύξηση της αποτελεσματικότητας του έργου, την αντιμετώπιση προβλημάτων και την παροχή λύσεων σε συγκεκριμένα προβλήματα που αφορούν τα εμπόδια των ατόμων της ΟΣ στη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, στην άρση των ανισοτήτων, στην προσαρμογή στις νέες τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις, στη διεύρυνση της πρόσβασης στην επαγγελματική κατάρτιση, στην ποιότητα των θέσεων εργασίας.

Στο προτεινόμενο έργο η καινοτομία αναπτύσσεται :

- στις προτεινόμενες διαδικασίες και μεθόδους,
- στους ειδικούς στόχους των ενεργειών και
- στο περιεχόμενο των ενεργειών, καθώς και στα προϊόντα ως προς το είδος των δράσεων,

Από την υλοποίηση του έργου της ΑΣ ΕΝΤΑΞΗ αναδεικνύονται νέες παρεμβάσεις και αντιλήψεις, καθώς και νέες προσεγγίσεις στην μεταφορά και προσαρμογή της καινοτομίας του έργου σε άλλες περιοχές, θεματικά αντικείμενα και αποτιμάται με βάση την υφιστάμενη κατάσταση στην αγορά εργασίας, τη λειτουργία των επιχειρήσεων και τα συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης, αλλά και τη δυνατότητα των προτεινόμενων παρεμβάσεων να επιφέρουν βελτιώσεις και καινοτομικές αλλαγές στις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση.

Η προώθηση της ισότητας ανδρών-γυναικών αποτελεί μία από τις βασικές αρχές του προγράμματος. Η εφαρμογή του Mainstreaming για ίσες ευκαιρίες στο προτεινόμενο έργο αφορά όλα τα στάδια της εφαρμογής του, από την διατύπωση προτεραιοτήτων και την έναρξη υλοποίησης, έως την καταγραφή και την τελική αξιολόγηση.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξάλειψη των στερεοτυπικών αντιλήψεων που επικρατούν αναφορικά με τις ικανότητες και δεξιότητες των γυναικών της Ο.Σ. και τον ρόλο τους στην αγορά εργασίας. Στόχος των ενεργειών η μείωση του ανοίγματος της ψαλίδας όσον αφορά τα δύο φύλα, η υποστήριξη της κατάργησης του επαγγελματικού διαχωρισμού, η ισότιμη επανένταξη ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας.

Άμεσα επωφελούμενοι θα είναι οι γυναίκες που έχουν απομακρυνθεί από την απασχόληση λόγω της χρήσης ψυχοδραστικών ουσιών και επιθυμούν να επανενταχθούν στην απασχόληση καθώς και γυναίκες που λόγω της χρήσης ουσιών σε μικρή ηλικία δεν είχαν την δυνατότητα να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να διεκδικήσουν ισότιμα μία θέση στην αγορά εργασίας.

Τέλος έμμεσα θα επωφεληθούν οι επιχειρήσεις, μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας που θα προκύψει από την εφαρμογή των ανωτέρω παρεμβάσεων σε θέματα απασχόλησης και ίσων ευκαιριών.

Από τα ανωτέρω αναμένεται «προστιθέμενη αξία» για τις εθνικές πολιτικές για «ίσες ευκαιρίες», δεδομένου ότι οι προτεινόμενες ενέργειες υπερβαίνουν το επίπεδο της απλής ευαισθητοποίησης των γυναικών για την επαγγελματική ένταξη μέσω κατάρτισης. Με τις ενέργειες του παρόντος έργου θα επιτραπεί η περισσότερο ισότιμη συμμετοχή των δύο φύλων και από την εφαρμογή του εκτιμάται ότι θα εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα τα οποία θα ενσωματωθούν, την κατάλληλη χρονική στιγμή στην εθνική πολιτική για ίσες ευκαιρίες.

Τελικός στόχος του προτεινόμενου έργου της ΑΣ ΕΝΤΑΞΗ είναι οι καινοτόμες προσεγγίσεις που θα αναπτυχθούν να επηρεάσουν και να αποτελέσουν αντικείμενο των εθνικών και γιατί όχι στα πλαίσια της διακρατικής συνεργασίας και ευρωπαϊκών πολιτικών για την απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων της ΟΣ. Επιδιώκεται επίσης οι καλές πρακτικές που θα προκύψουν με την υλοποίηση του έργου, ακόμη και εάν δεν μετουσιωθούν σε πολιτικές ευρύτερης εφαρμογής, να υιοθετηθούν από ένα μεγαλύτερο κύκλο φορέων (επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ.), οι οποίοι, παρόλο που δεν συμμετέχουν στο έργο μπορούν να επωφεληθούν από τα αξιόλογα αποτελέσματα του. Τέλος, θα επιδιωχθεί να υπάρξει άμεση συνεργασία και ροή πληροφόρησης όσον αφορά στις προσεγγίσεις που θα αναπτυχθούν στο έργο της ΑΣ ΕΝΤΑΞΗ με τους κοινωνικούς εταίρους, τους αντιπροσωπευτικούς φορείς των ατόμων της ΟΣ, καθώς και η σύνδεση με τις διαδικασίες κατάρτισης

Πρόγραμμα επιδότησης νέων θέσεων εργασίας

Α) Πρόγραμμα πλήρους απασχόλησης τετραετούς διάρκειας

Ομάδες στόχου:

1. Άτομα με ειδικές ανάγκες
2. Απεξαρτημένα άτομα
3. Αποφυλακισμένα άτομα
4. Νεαρά παραβατικά ή νεαρά άτομα που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο

Διάρκεια επιχορήγησης: 36 μήνες με την υποχρέωση ο εργοδότης να απασχολήσει το άτομο άλλους 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση.

Ποσό επιχορήγησης: 25 Ευρώ για κάθε ημέρα απασχόλησης του ατόμου και για τους 36 μήνες

Προσαύξηση: 1,50 ευρώ εάν το άτομο είναι γυναίκα ή άνω των 50 ετών

Β) Πρόγραμμα μερικής απασχόλησης τετραετούς διάρκειας,

Διάρκεια επιχορήγησης: 36 μήνες με την υποχρέωση ο εργοδότης να απασχολήσει το άτομο άλλους 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση.

Ποσό επιχορήγησης: 15 Ευρώ για κάθε ημέρα απασχόλησης του ατόμου και για τους 36 μήνες.

Γ) Πρόγραμμα Πλήρους Απασχόλησης με σύμβαση Ορισμένου Χρόνου για την επιχορήγηση Επιχειρήσεων που λειτουργούν σε εποχική βάση (τουριστικές επιχ/σεις, κλπ)

Διάρκεια επιχορήγησης: 3 μήνες το κατώτερο έως 8 μήνες το ανώτερο. Ποσό

επιχορήγησης: 25 Ευρώ για κάθε ημέρα απασχόλησης του ατόμου. Προσαύξηση: 1,50 ευρώ εάν το άτομο είναι γυναίκα ή άνω των 50 ετών

Πρόγραμμα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών

Ομάδες στόχου:

1. Άτομα με ειδικές ανάγκες
2. Απεξαρτημένα άτομα
3. Αποφυλακισμένα άτομα

Ποσό επιχορήγησης : 16.600 Ευρώ, το οποίο αναλύεται ως εξής :

1ος χρόνος 10.800 Ευρώ εκ των οποίων τα 5.000 ευρώ καταβάλλονται ως προκαταβολή και τα υπόλοιπα 5.800 Ευρώ σε 2 ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις των 2.900 Ευρώ καθεμία)

2ος χρόνος : 5.800 Ευρώ (τα οποία καταβάλλονται σε 2 ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις των 2.900 Ευρώ καθεμία)

ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ : 1.500 Ευρώ ,εάν ο ΝΕΕ είναι: Γυναίκα Άνω των 50 ετών

Ο ΝΕΕ μπορεί να κάνει χρήση μόνο μίας των παραπάνω περιπτώσεων προσαύξησης. Το ποσό αυτό χορηγείται κατανεμημένο ισόποσα στις δόσεις του πρώτου χρόνου της επιχορήγησης)

Πρόγραμμα επιχορήγησης για την εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας ατόμων με ειδικές ανάγκες που εντάσσονται στο πρόγραμμα νέων θέσεων εργασίας ή νέων ελεύθερων επαγγελματιών

Για την καλύτερη προσαρμογή και διευκόλυνση των ΑΜΕΑ που προσλαμβάνονται μέσω του προγράμματος ΝΘΕ ή εντάσσονται στο πρόγραμμα ΝΕΕ, επιδοτείται η εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας σύμφωνα με τις προσωπικές ανάγκες κάθε εργαζόμενου, πχ. δημιουργία ράμπας, ειδικής τουαλέτας, πάγκου εργασίας κλπ, με συμμετοχή στην δαπάνη έως 90% του συνολικού κόστους της και μέχρι του ύψους των δύο χιλιάδων

πεντακοσίων (2.500) Ευρώ για κάθε μία από τις εργονομικές διευθετήσεις χώρου εργασίας που κρίνονται αναγκαίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Σκοπός της έρευνας

Η διερεύνηση αυτού του θέματος γίνεται με σκοπό να καταγραφούν οι στάσεις και πρακτικές των εργοδοτών στην επαγγελματική ένταξη απεξαρτημένων ατόμων.

Ειδικότερα στόχοι της έρευνας είναι οι εξής:

A. Η διερεύνηση βαθμού απασχόλησης των απεξαρτημένων ατόμων από τους εργοδότες για την πρόσληψη ή μη απεξαρτημένων ατόμων καθώς και η καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετώπισαν ή αντιμετωπίζουν με αυτή τη κοινωνική ομάδα εργαζόμενων.

B. Η αξιολόγηση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων αυτής της εργασιακής ομάδας κατά την άποψη των εργοδοτών.

Γ. Η αξιοποίηση διάφορων υποστηρικτικών προγραμμάτων από τους εργοδότες για την επανένταξη των απεξαρτημένων ατόμων στο εργασιακό περιβάλλον

4.2 Ερευνητικές υποθέσεις

Οι ερευνητές πριν την πραγματοποίηση της έρευνας έκαναν τις εξής υποθέσεις:

A. Οι υποστηρικτικές δομές όπως επιδοτήσεις και παροχές, εάν υπάρχουν, συμβάλουν σημαντικά στην πρόσληψη απεξαρτημένων ατόμων.

B. Η σημασία της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στην πρόσληψη απεξαρτημένων ατόμων.

4.3 Μεθοδολογία της έρευνας Η μέθοδος μας στηρίχθηκε στο περιγραφικό μοντέλο έρευνας με βάση το οποίο περιγράφονται μεταβλητές. Για την συλλογή των στοιχείων της έρευνάς μας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο κατάλληλα σχεδιασμένο από την ομάδα με την καθοδήγηση της υπεύθυνης καθηγήτριας. Αυτό που επιδιώχτηκε ήταν η επαφή μας με τους εργοδότες διάφορων επιχειρήσεων που βρίσκονται στην Ρόδο, τον Άγιο Νικόλαο της Κρήτης, όπως και στο Ηράκλειο Κρήτης, που θα μπορούσαν να πουν την άποψή τους πάνω στο θέμα μας, απαντώντας στο ερωτηματολόγιο. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κυρίως με ποσοτικά κριτήρια. Η ποσοτική έρευνα διευκολύνει στην εύκολη, γρήγορη και με χαμηλό κόστος συλλογή στοιχείων.

4.4 Πληθυσμός- Δείγμα

Για την συλλογή των στοιχείων της έρευνάς μας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο κατάλληλα σχεδιασμένο από την ομάδα με την καθοδήγηση της υπεύθυνης καθηγήτριας το οποίο και απευθυνόταν σε 117 άτομα άνω των 20 ετών (ενήλικες) εργοδότες διαφόρων επιχειρήσεων. Η επιλογή του δείγματος έγινε με επιστολή που δόθηκε στα επιμελητήρια της Ρόδου, του Άγιου Νικόλαου της Κρήτης, όπως και στο Ηράκλειο Κρήτης. Συγκεκριμένα δόθηκε σε κάθε άτομο αναλυτική λίστα με τις επιχειρήσεις των παραπάνω περιοχών. Στη Ρόδο συνολικά ήταν 280 επιχειρηματίες, στον Άγιο Νικόλαο 310 και στο Ηράκλειο 350. Από την επιχειρηματική λίστα, το κάθε άτομο επέλεξε 50 άτομα με τυχαία επιλογή και σε περίπτωση που δεν βρισκόταν κάποιος επιχειρηματίας, επιλεγόταν ο αμέσως επόμενος. Το δείγμα ήταν ανεξάρτητα από καταγωγή, οικογενειακή και κοινωνικοοικονομική κατάσταση (L.Cohen, L.Manion, 1994).

Στις ποσοτικές έρευνες χρησιμοποιείται ευρύτατα η συμπλήρωση ερωτηματολογίων. Ο ερευνητής αναλαμβάνει α) να μετατρέψει τους σκοπούς που επιδιώκει η έρευνα σε επιμέρους ερωτήσεις. β) να προσαρμόσει το ερωτηματολόγιο στα πρόσωπα τα οποία απευθύνεται. Ως όργανο μέτρησης χρησιμοποιήθηκε γραπτό ερωτηματολόγιο, αποτελούμενο από 30 ερωτήσεις εκ των οποίων οι 6 ήταν δημογραφικού ενδιαφέροντος. Όλες οι ερωτήσεις ήταν κλειστού τύπου. Από τις 30 ερωτήσεις κλειστού τύπου οι 7 ήταν διχοτομικές (ΝΑΙ-ΟΧΙ / ΘΕΤΙΚΟ - ΑΡΝΗΤΙΚΟ) και οι υπόλοιπες εναλλακτικών απαντήσεων και πραγματοποιήθηκε η προσωπική συνέντευξη.

Κριτήρια εισαγωγής:

- Ο ερωτώμενος να είναι ενήλικας

Κριτήρια αποκλεισμού:

- μη πλήρως συμπληρωμένα ερωτηματολόγια

Τελικά χρησιμοποιήθηκαν όλα τα ερωτηματολόγια από αυτά που διανεμήθηκαν.

4.5 Εργαλείο έρευνας

Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 30 ερωτήσεις κλειστού τύπου και οι οποίες ερωτήσεις απευθύνθηκαν σε ενήλικα άτομα.

Το ερωτηματολόγιο βασίστηκε στους εξής άξονες:

- A. Στα δημογραφικά στοιχεία
- B. Μέσα και Κριτήρια πρόσληψης εργαζομένων

- Γ. Καταγραφή της εμπειρίας για ευαίσθητες ομάδες εργαζόμενων
- Δ. Καταγραφή της εμπειρίας για απεξαρτημένους εργαζόμενους
- Ε. Καταγραφή της αξιολόγησης επιδοτήσεων και υποστηρικτικών δομών
- ΣΤ. Αξιολόγηση των προβλημάτων των απεξαρτημένων εργασιακών ομάδων

4.6 Περιορισμοί έρευνας και δεοντολογικοί προβληματισμοί.

Πριν την διεξαγωγή της έρευνας πάρθηκαν υπόψιν οι ακόλουθοι ηθικοί και δεοντολογικοί προβληματισμοί, όσο αυτό ήταν δυνατόν. Το ερωτηματολόγιο πρέπει να μετρά το χαρακτηριστικό που φτιάχτηκε για να μετράει. Το παρόν ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις που κατά την κρίση των ερευνητών είναι πλήρως σχετικές με το αντικείμενο της έρευνας. Οι συμμετέχοντες στις έρευνες πρέπει να ενημερώνονται όσο το δυνατόν περισσότερο για τον σκοπό της έρευνας και τις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν, και εάν χρειαστεί να εξαπατηθούν, για τον σκοπό της έρευνας, αυτό να γίνει με τον λιγότερο ανώδυνο τρόπο. Ούτε βέβαια δεν πρέπει να κινδυνεύσουν σωματικά και ψυχικά οι συμμετέχοντες, είτε κατά την διάρκεια της έρευνας, είτε μετέπειτα. Οι ερευνητές έκριναν ότι εξαπάτηση δεν χρειαζόταν και οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν πλήρως για τον σκοπό της έρευνας όπως και για την διαδικασία της. Θα ακολουθήσει η ενημέρωσή τους με την ανάλυση των αποτελεσμάτων, και αυτό μόνον ομαδοποιημένα και ποσοστιαία.

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει επίσης να έχουν δώσει την συγκατάθεσή τους για την συμμετοχή τους στην έρευνα, με δικαίωμα αποχώρησης, οποιαδήποτε στιγμή οι συμμετέχοντες το κρίνουν αυτό απαραίτητο. Εκτός από ειδικές περιπτώσιολογικές έρευνες, κρίνεται αναγκαίο επίσης η πλήρης ανωνυμία των συμμετεχόντων, το δικαίωμα της πρόσβασης των συμμετεχόντων, στα όποια προσωπικά δεδομένα ίσως ζητήθηκαν κατά την διάρκεια της έρευνας, όπως και η ασφαλή διαχείριση και φύλαξή τους. Η ενημέρωσή τους μετά το πέρας της έρευνας για τα αποτελέσματά της κρίνεται αναγκαίο και είναι στις ηθικές συμβατικές υποχρεώσεις του ερευνητή. Όσον αφορά τα αποτελέσματα τέτοιων εκπαιδευτικών ερευνών, μπορεί να χρησιμοποιηθούν με κακόβουλο τρόπο από τους πολιτικούς φορείς εξουσίας και είναι βέβαια εκτός ελέγχου του κάθε ερευνητή.

Όπως αρχικά είχαμε διευκρινίσει η έρευνα αυτή είναι διερευνητική. Αυτό σημαίνει ότι τα αποτελέσματα δεν μπορούν να εξάγουν συμπεράσματα βαρύτητας ίσης όπως αυτά που παρέχονται από μία σε βάθος μελέτη-έρευνα. Τα συμπεράσματα λοιπόν της έρευνας

αυτής χρειάζονται κι αυτά περαιτέρω σε βάθος διερεύνηση. Ένας άλλος περιορισμός είναι αυτός που προκύπτει από το δείγμα, το οποίο είναι περιορισμένο αριθμητικά.

4.7 Τρόπος ανάλυσης στοιχείων

Κάθε πιθανή απάντηση σε μία ερώτηση κωδικοποιήθηκε με ένα ακέραιο αριθμό ανάλογα με τον αριθμό των δυνατών απαντήσεων. Έπειτα τα δεδομένα εισήχθησαν στον ηλεκτρονικό υπολογιστή σε μεταβλητές που η κάθε μία αντιπροσώπευε μία ερώτηση.

Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε για την εισαγωγή των κωδικοποιημένων δεδομένων και τη στατιστική επεξεργασία τους ήταν το SPSS.

4.8 Περιγραφική κατανομή

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν συντάχθηκαν σε πίνακες στους οποίους αναφέρεται το όνομα της μεταβλητής καθώς και η αντίστοιχη ερώτηση στην οποία αναφέρεται. Επίσης αναφέρονται οι εξεταζόμενες ομάδες καθώς και τα σύνολα των απαντήσεων. Έτσι, οι μεν μετρήσιμες μεταβλητές παρουσιάζονται με τη μέση τιμή (mean value) των μετρήσεων τους, την τυπική απόκλιση (standard deviation), την ελάχιστη (min value) και τη μέγιστη (max value) τιμή, οι δε μη μετρήσιμες μεταβλητές (βαθμωτές, διχοτομικές ή κατηγορικές) παρουσιάζονται με τη συχνότητα (απόλυτος αριθμός) εμφάνισης της απάντησης καθώς και με τη σχετική συχνότητα (ποσοστιαία αναλογία) εμφάνισης της κάθε τιμής της μεταβλητής.

4.9 Στατιστικές συγκρίσεις

Κατά τη στατιστική ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων οι διαφορές και συσχετίσεις που προκύπτουν θεωρούνται στατιστικά σημαντικές αν και μόνο αν αντιστοιχούν σε πιθανότητα $p < 0.05$ (όπως αυτή προκύπτει από τον αντίστοιχο κάθε φορά στατιστικό έλεγχο). Με βάση τα παραπάνω έχουν εξαχθεί και τα συμπεράσματα από την έρευνά μας τα οποία και αναλύονται στην ΣΥΖΗΤΗΣΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΡΕΥΝΑ

5.1 Αποτελέσματα έρευνας

Δημογραφικά στοιχεία

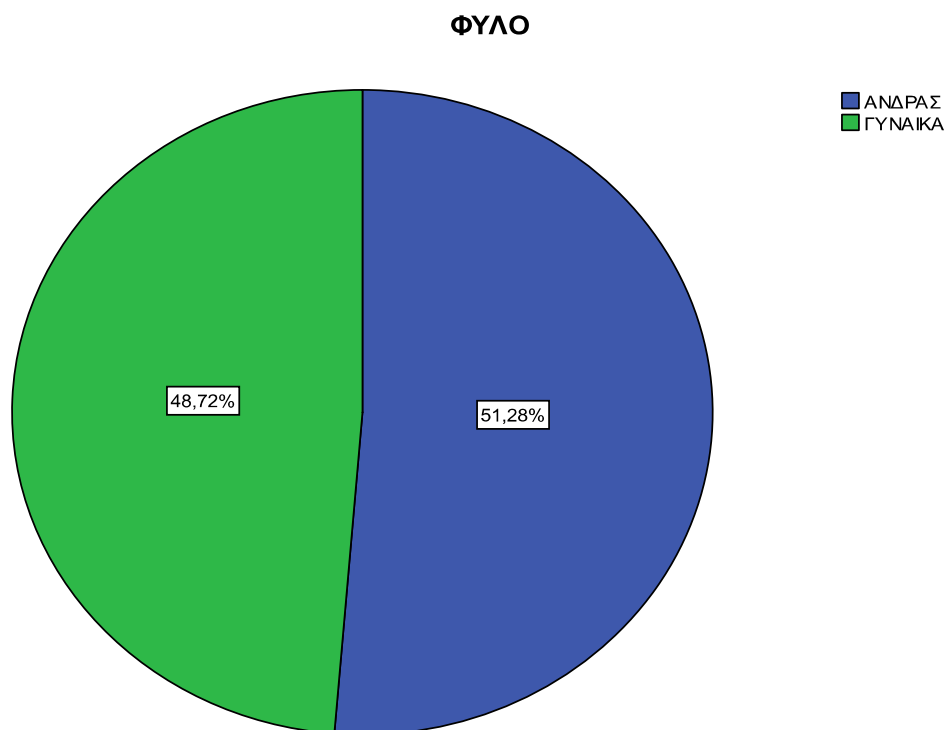
Στην έρευνα έλαβαν μέρος 117 άτομα, ηλικίας άνω των 18 ετών (ενήλικες). Η επιλογή του δείγματος έγινε ανεξάρτητα από καταγωγή, οικογενειακή και κοινωνικοοικονομική κατάσταση.

Ανάλυση στοιχείων

Από την ανάλυση και στατιστική επεξεργασία των δεδομένων μας προέκυψαν τα ακόλουθα:

Το 51.3% των ερωτηθέντων στην παρούσα έρευνα ήταν άντρες και το 48.7% γυναίκες (Πίνακας 1¹, Σχήμα 1).

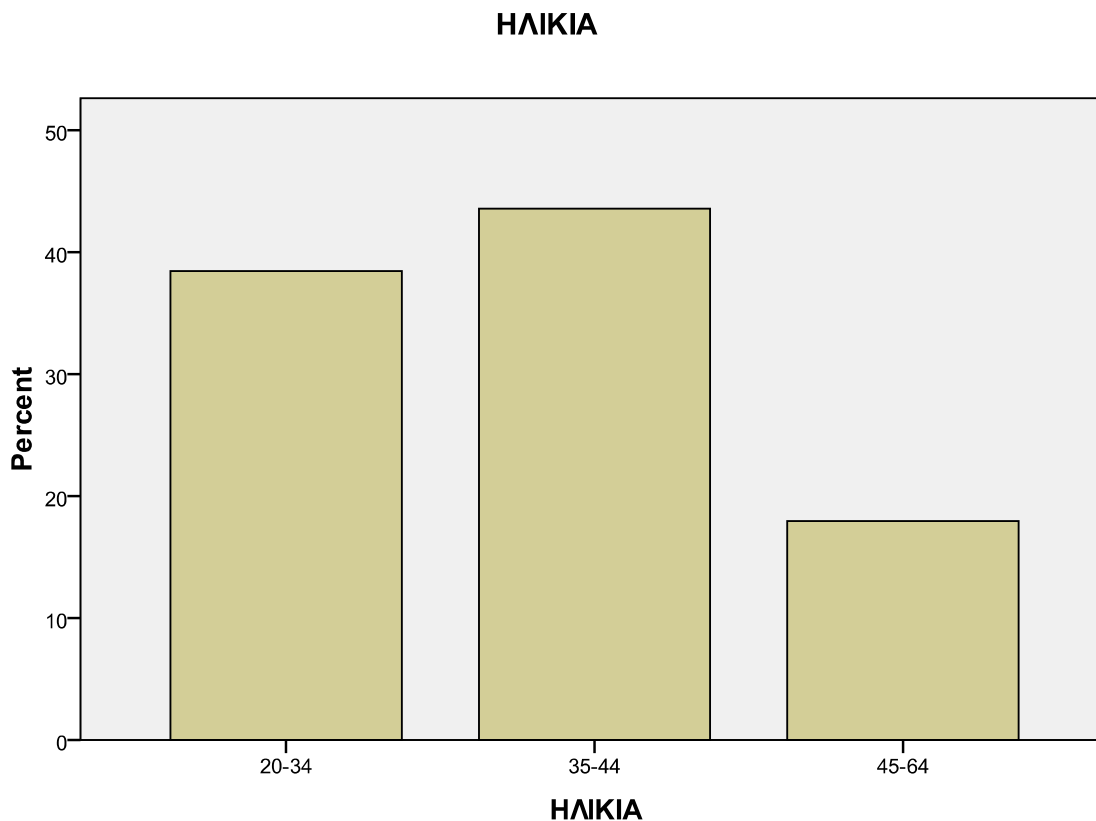
Σχήμα 1: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς το φύλο.

¹ Για τους πίνακες, βλέπε Παράρτημα Β

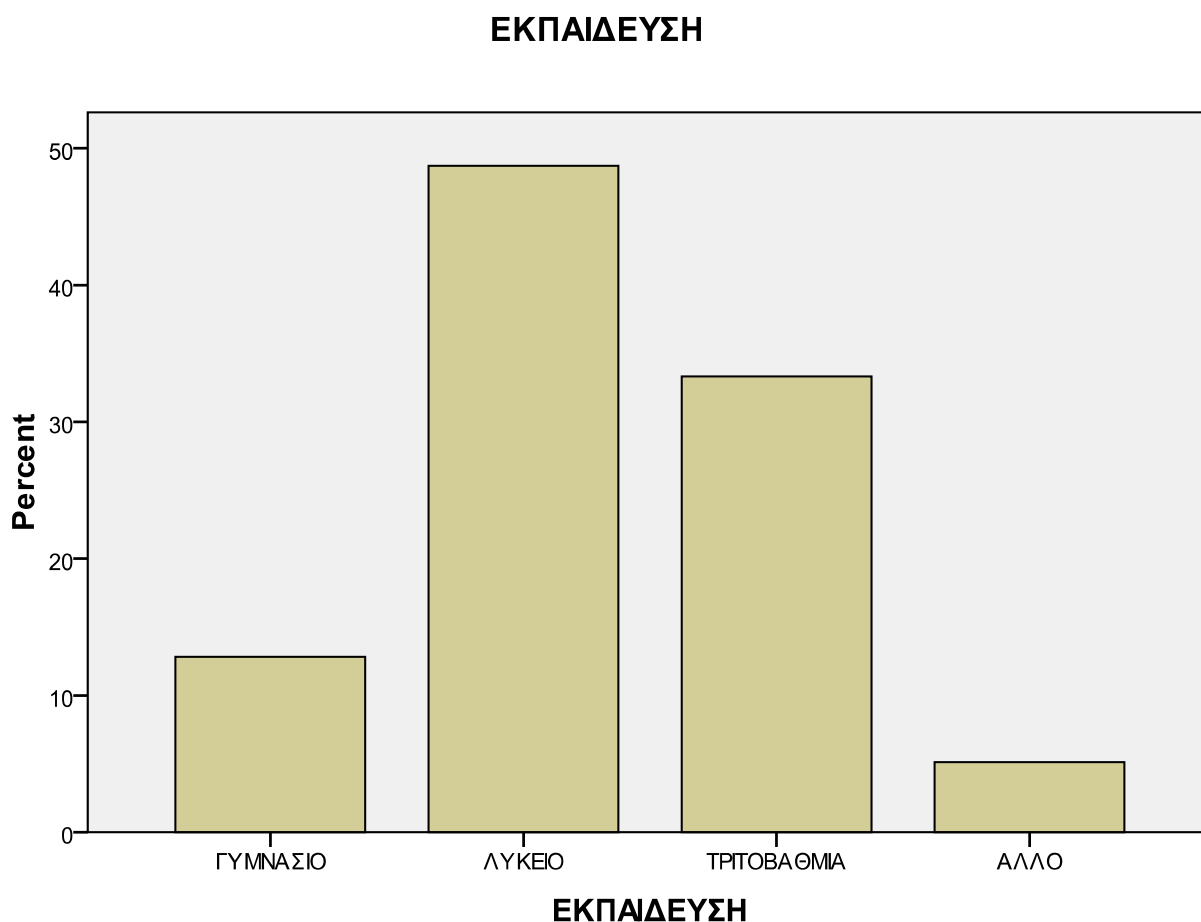
Το 38.5% των ερωτηθέντων (45 άτομα) ήταν ηλικίας 20-34 ετών, το 43.6% αυτών (51 άτομα) ήταν ηλικίας 35-44 ετών, και το υπόλοιπο 17.9% (21 άτομα) ήταν ηλικίας 45-64 ετών (Πίνακας 2, Σχήμα 2).

Σχήμα 2: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς την ηλικία.

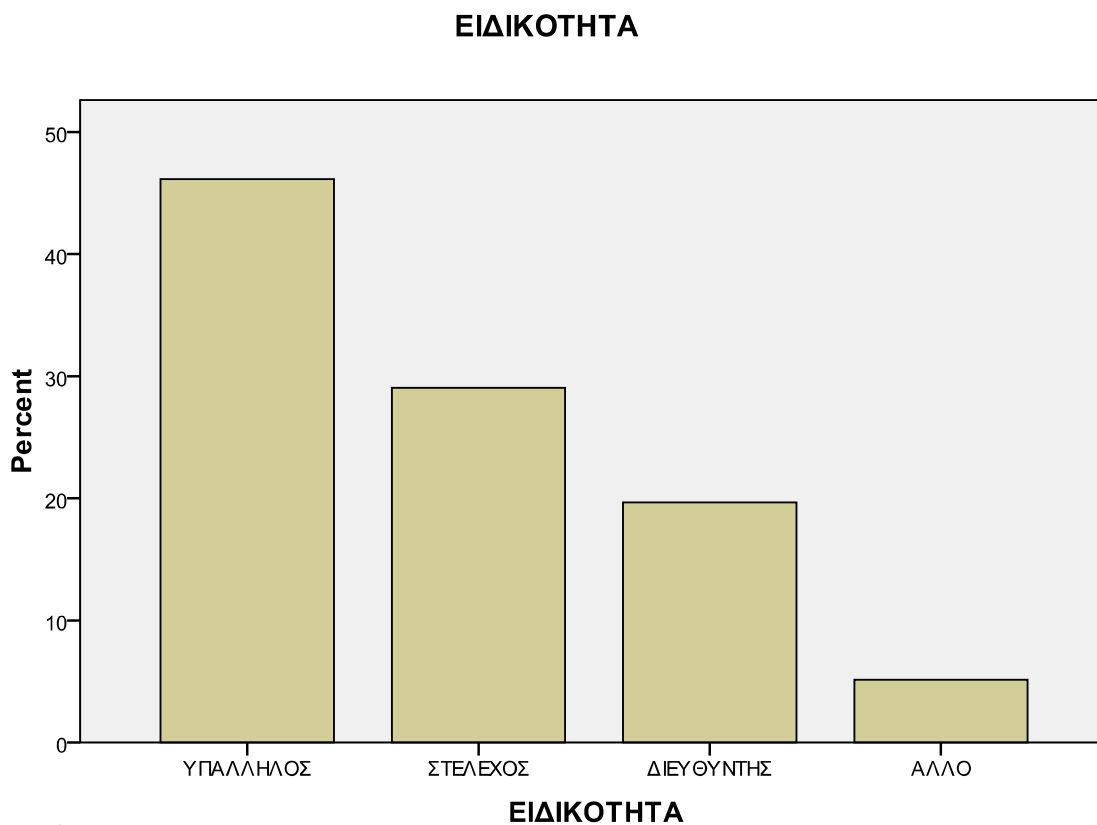
Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των ερωτώμενων, το 12.8%, δηλαδή 15 άτομα, δήλωσαν απόφοιτοι γυμνασίου. Η πλειοψηφία, δηλαδή το 48.7% (57 άτομα), δήλωσαν απόφοιτοι Λυκείου και ακολούθησαν οι απόφοιτοι ανώτατης εκπαίδευσης με ποσοστό 33.3% (39 άτομα). Τέλος, το 5.1% του δείγματος (6 άτομα) δήλωσε ότι έχει τελειώσει κάποιο άλλο μορφωτικό επίπεδο (σημείωναν Δημοτικό) (Πίνακας 3, Σχήμα 3).

Σχήμα 3: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς το μορφωτικό επίπεδο.

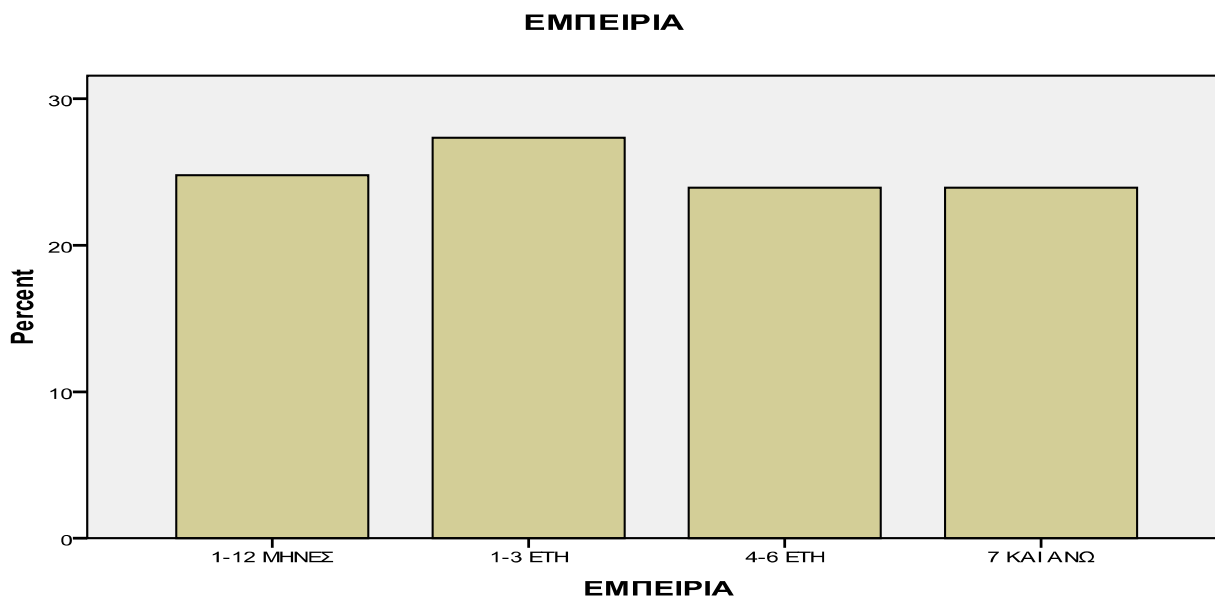
Το μεγαλύτερο ποσοστό (54 άτομα – ποσοστό 46.2%) των ερωτηθέντων ήταν υπάλληλοι, και ακολούθησαν τα στελέχη (34 άτομα – ποσοστό 29.1%), οι διευθυντές (23 άτομα – ποσοστό 19.7%) και τέλος διάφορες άλλες θέσεις (6 άτομα, 5.1%) (Πίνακας 4, Σχήμα 4).

Σχήμα 4: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς την απασχόλησή τους.

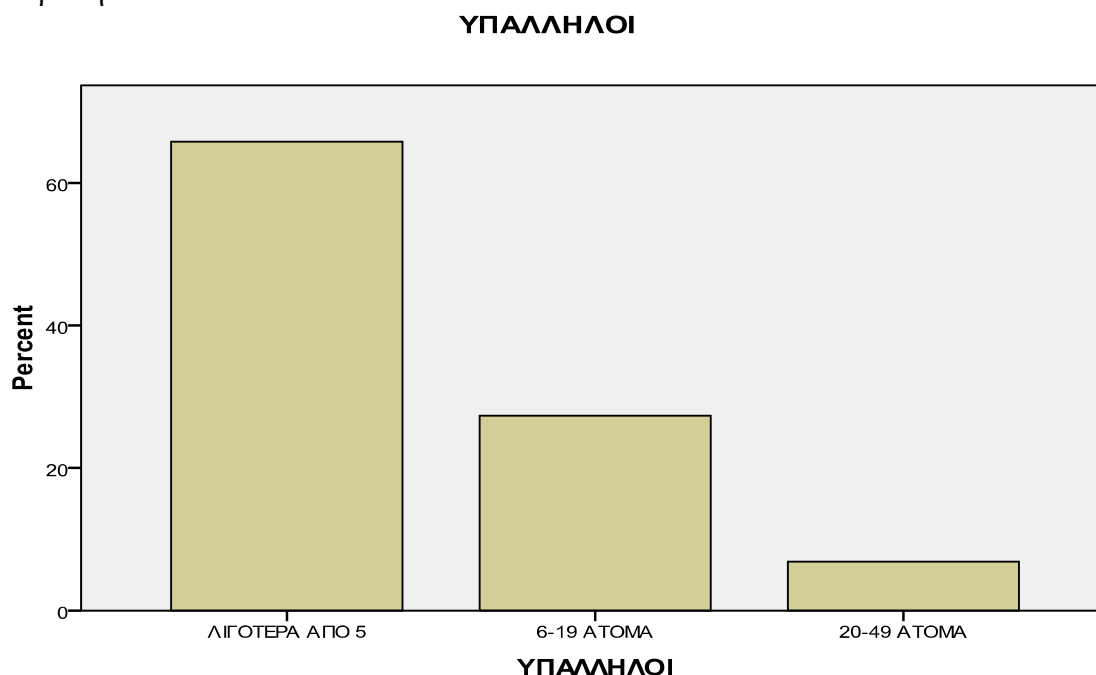
Το 24.8% των ερωτηθέντων (29 άτομα) είχαν εμπειρία ως 12 μήνες στην θέση που κατείχαν την στιγμή που ερωτήθηκαν, ενώ το 27.4% των ερωτηθέντων (32 άτομα) είχαν προϋπηρεσία ως 3 έτη. Ακολούθησαν τα άτομα με εργασιακή εμπειρία ως 6 ετών σε ποσοστό 23.9% (28 άτομα). Τέλος, τα άτομα με εργασιακή εμπειρία 7 ετών και άνω αποτέλεσαν το 23.9% του δείγματος (28 άτομα).

Σχήμα 5: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς την εργασιακή εμπειρία στην συγκεκριμένη θέση όταν ερωτήθηκαν.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσε ότι στον εργασιακό τους χώρο απασχολούνται λιγότερα από 5 άτομα σε ποσοστό 65.8% (77 άτομα), ενώ το 27.4% δήλωσε ότι απασχολούνται από 6 ως 19 υπάλληλοι (32 άτομα). Τέλος, το 6.8% των ερωτηθέντων (8 άτομα) δήλωσε ότι στον εργασιακό τους χώρο απασχολούνται από 20 ως 49 άτομα.

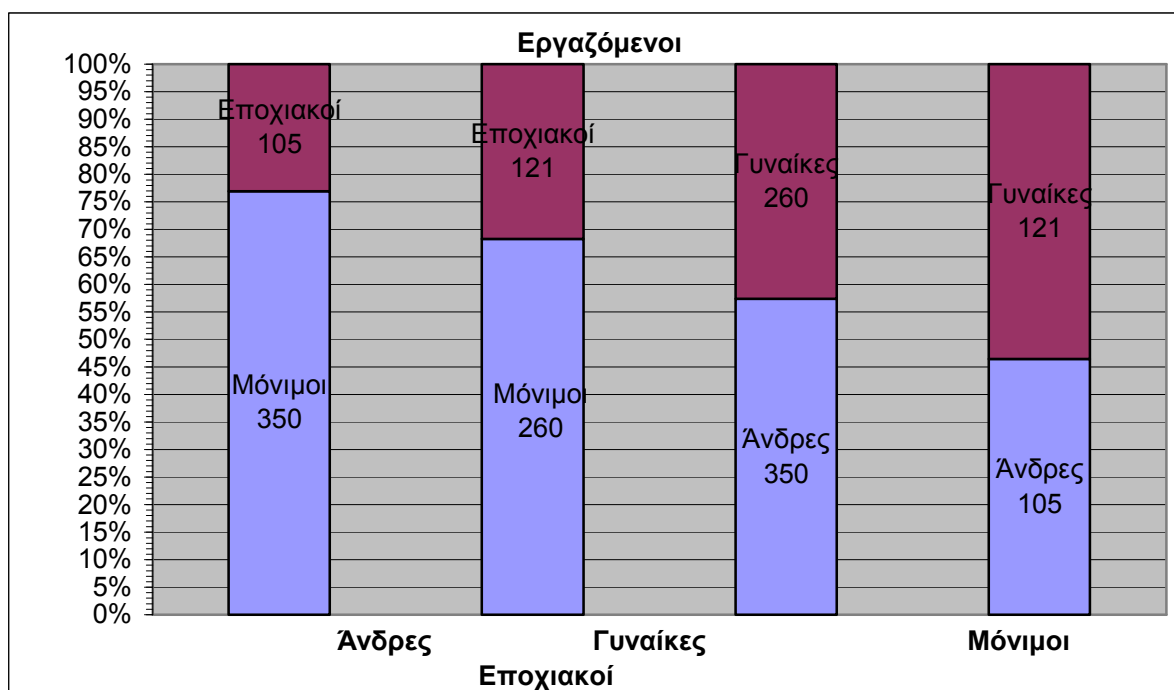
Σχήμα 6: Ποσοτική Αριθμός απασχολούμενων ατόμων στο εργασιακό περιβάλλον των ερωτηθέντων

Η ανάλυση των απασχολούμενων ανά φύλο και ανά σύμβασης έδειξε ότι, ανά φύλο, οι μόνιμοι άνδρες υπάλληλοι αντιστοιχούν στο 77% (350 άτομα), ενώ οι εποχιακοί άνδρες στο 23% (105 άτομα). Οι γυναίκες μόνιμης σύμβασης αγγίζουν το 68.24%, ενώ οι εποχιακές συμβάσεις σε αυτό το φύλο αγγίζουν το 31.76%.

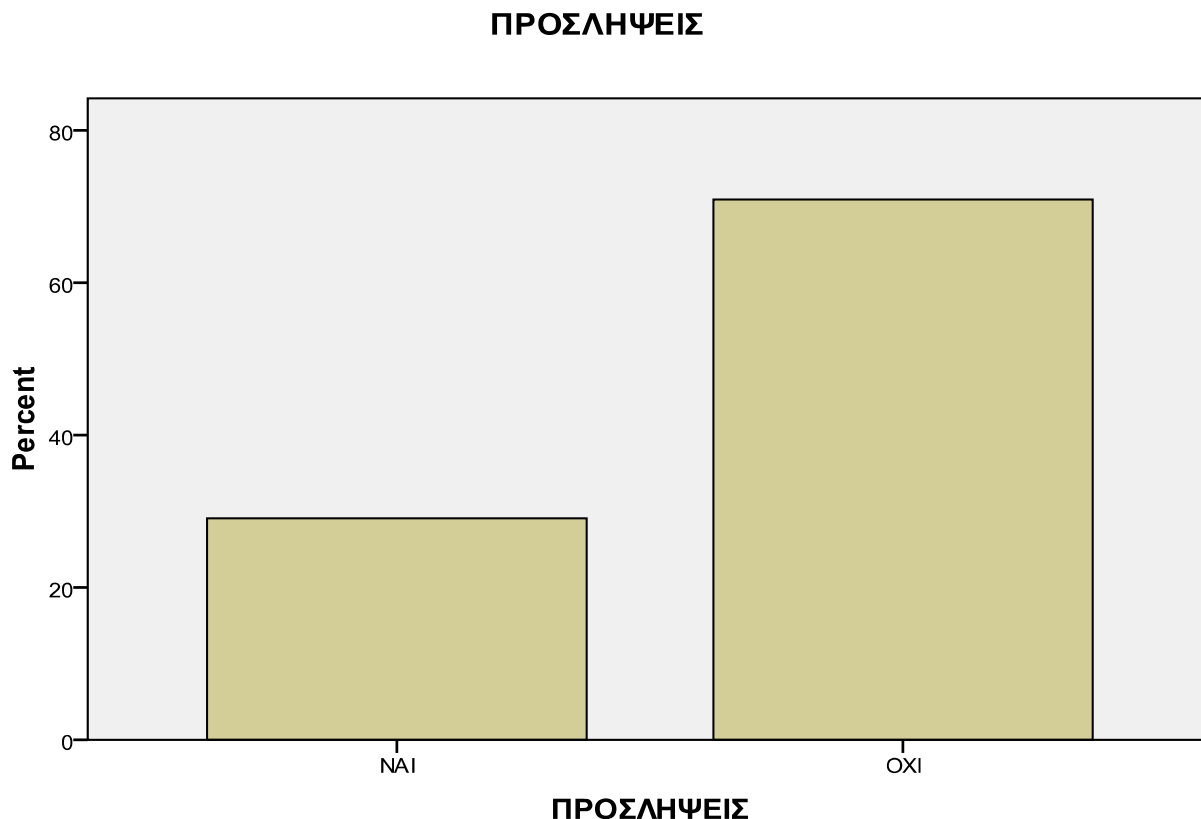
Η ανάλυση ανά σύμβαση αποκαλύπτει ότι οι άνδρες υπάλληλοι (57%, 350 άτομα) είναι περισσότεροι από ότι οι γυναίκες εργαζόμενοι με σταθερή σύμβαση (43%, 260 άτομα). Το αντίστροφο συμβαίνει με τις εποχιακές συμβάσεις. Οι εποχιακές συμβάσεις για τους άνδρες έφταναν το 46% (105 άτομα), ενώ για τις γυναίκες ήταν 54% (121 άτομα).

Σχήμα 7: Η αναλογία μόνιμων και εποχιακών εργαζόμενων σύμφωνα με τους ερωτώμενους ανά φύλο και ανά σύμβασης.

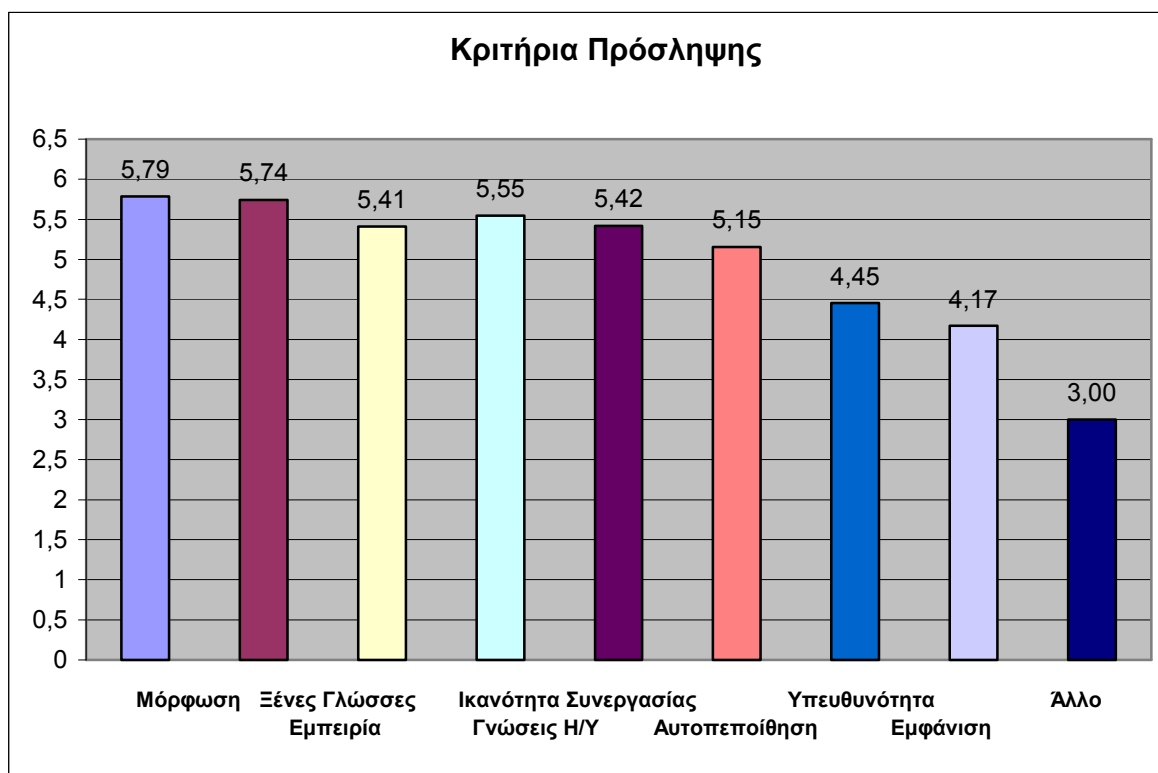
Η ερώτηση Νο7 ρωτούσε εάν οι επιχειρήσεις όπου εργαζόντουσαν οι ερωτηθέντες προγραμματίζουν να κάνουν προσλήψεις κατά την διάρκεια του τρέχοντος έτους. Τα ποσοστά του ΝΑΙ «θα έκαναν προσλήψεις κατά την διάρκεια του έτους» είναι στο 29.1%, δηλαδή 34 άτομα, ενώ αυτοί που απάντησαν αρνητικά, έφτασαν το 70.9%, δηλαδή 83 άτομα.

Σχήμα 8: Τάση για προσλήψεις κατά την διάρκεια του τρέχοντος έτους.

Ερώτηση Νο8: Ταξινομήστε τα παρακάτω κριτήρια πρόσληψης ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους (1: Σημαντικό... 9: Πολύ Σημαντικό). Όπως παρατηρούμε, οι μέσες τιμές δεν έχουν μεγάλη απόκλιση. Είναι κοντά στο 5. Το κριτήριο που φαίνεται να ξεχωρίζει λίγο είναι η Μόρφωση σαν κριτήριο πρόσληψης, Με μέσο όρο 5.79 και τυπική απόκλιση 2.92. Τα υπόλοιπα φαίνονται στον πίνακα 9 και στο σχήμα 9.

Σχήμα 9: Μέσος όρος και τυπική αποκλίσεις για τα Κριτήρια Πρόσληψης

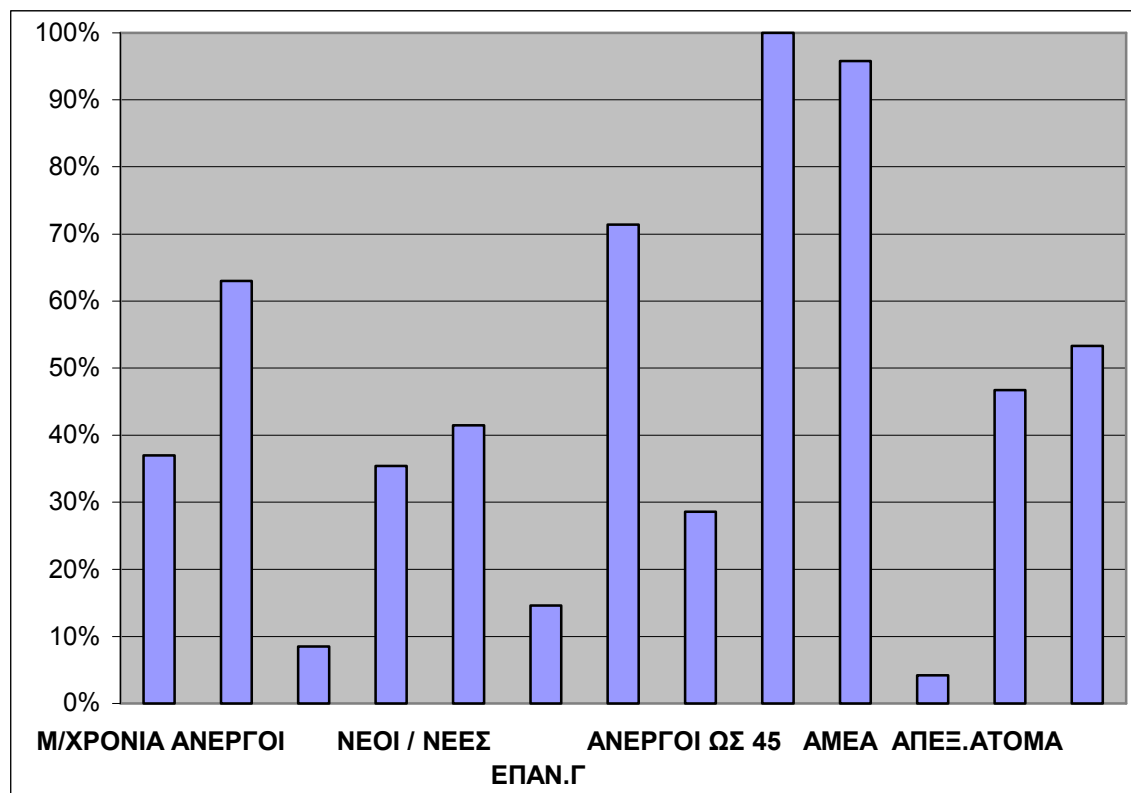

Χρησιμοποιήθηκε το Rankit τεστ με Q-Q plots ώστε να διαπιστωθεί η κανονικότητα των κριτηρίων. Και τα δύο έδειξαν κανονικότητες σε όλα τα κριτήρια και το t-test, έδειξε στατιστικές σημαντικότητες για όλες τις τιμές.

Ερώτηση 11^η: Αν ναι, για πόσο διάστημα;

Τα ποσοστά αυτής της ερώτησης δείχνουν το διάστημα που ανέφεραν οι ερωτώμενοι ότι έμεινε στην εταιρία ο/οι εργαζόμενος/οι που άνηκε/αν στην ειδική ομάδα εργαζομένων. Τα μηδενικά ποσοστά αφαιρέθηκαν για καλύτερη κατανόηση. Οπότε παρατηρούμε ότι οι μακροχρόνια άνεργοι μπορεί να έμειναν σε μία εταιρία, κατά πλειοψηφία, από 13 μήνες ως 5 έτη (63%, 17 αναφορές) όπως και οι νέοι / νέες (41.5%, 34 αναφορές). Το ίδιο ισχύει και για τους άνεργους ως 45 ετών (71.4%, 10 αναφορές). Αντιθέτως, τα ΑΜΕΑ (100%, 4 αναφορές) και τα απεξαρτημένα άτομα (95.8%, 4 αναφορές) έμειναν σε μία εταιρία λιγότερο από χρόνο. Τέλος, οι επανεντασσόμενες γυναίκες έμειναν σε μία εταιρία είτε μέχρι ένα χρόνο (46.7%, 7 αναφορές) είτε από 13 μήνες ως 5 έτη (53.3%, 8 αναφορές).

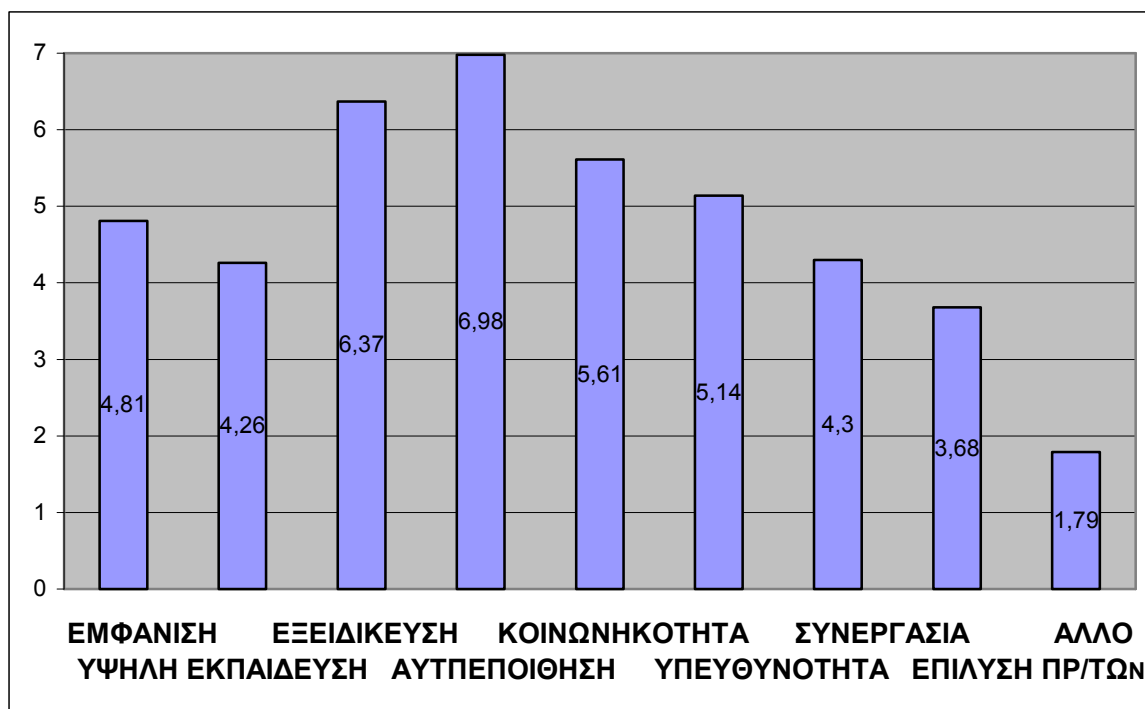
Σχήμα 13: Ο χρόνο απασχόλησης των παρακάτω ειδικών ομάδων.

Ερώτηση 24^η: Ποιες από τις παρακάτω δεξιότητες πιστεύετε ότι έχουν τα απεξαρτημένα άτομα (1 Λιγότερο σημαντικό.... 9: πολύ σημαντικό);

Από τον πίνακα 26 φαίνεται ότι οι ερωτηθέντες πιστεύουν έντονα ότι η εξειδίκευση (μέσος όρος 6.37, τυπική απόκλιση 2.41) και η αυτοπεποίθηση (μέσος όρος 6.98, τυπική απόκλιση 2.39) είναι δεξιότητες που δεν τις έχουν οι απεξαρτημένοι. Αντιθέτως, πιστεύουν ότι μπορούν να επιλύουν προβλήματα (μέσος όρος 3.68, τυπική απόκλιση 2.54). Τα υπόλοιπα φαίνονται στον πίνακα 26 και στο σχήμα 26.

Σχήμα 26: Ο μέσος όρος και η τυπική απόκλιση για τις δεξιότητες που δεν έχουν τα ένα ανεξαρτημένο άτομο κατά τους ερωτηθέντες;

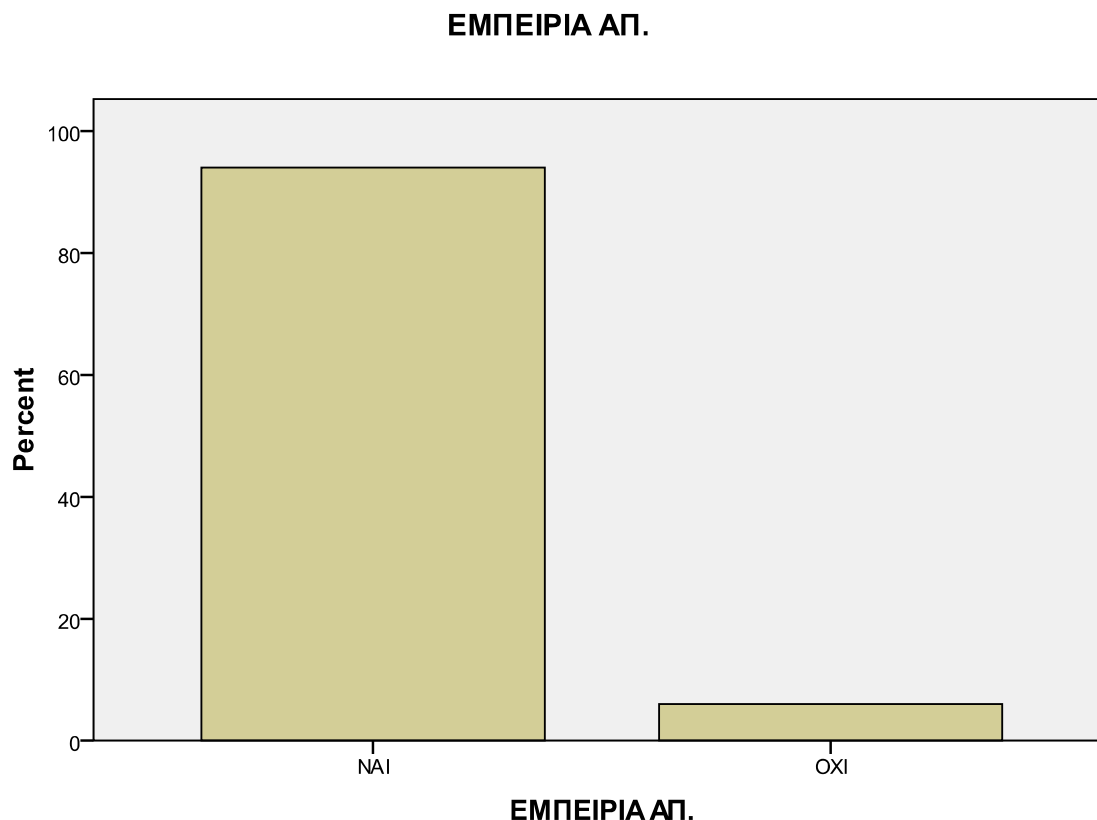

Χρησιμοποιήθηκε το Rankit τεστ με Q-Q plots ώστε να διαπιστωθεί η κανονικότητα για τις δεξιότητες. Και τα δύο έδειξαν κανονικότητες σε όλες τις δεξιότητες και το t-test, έδειξε στατιστικές σημαντικότητες για όλες τις τιμές.

Ερώτηση 25^η: Συνολικά θεωρείτε ότι το να απασχολείτε ένα ανεξαρτημένο άτομο είναι αρνητική ή θετική εμπειρία;

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων δείχνει ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εκτιμά πως η εμπειρία απασχόλησης ανεξαρτημένου ατόμου στον ίδιο χώρο με αυτούς αποτελεί θετική εμπειρία κατά 94% (110 άτομα), αν και το 6% (7 άτομα) διαφωνεί.

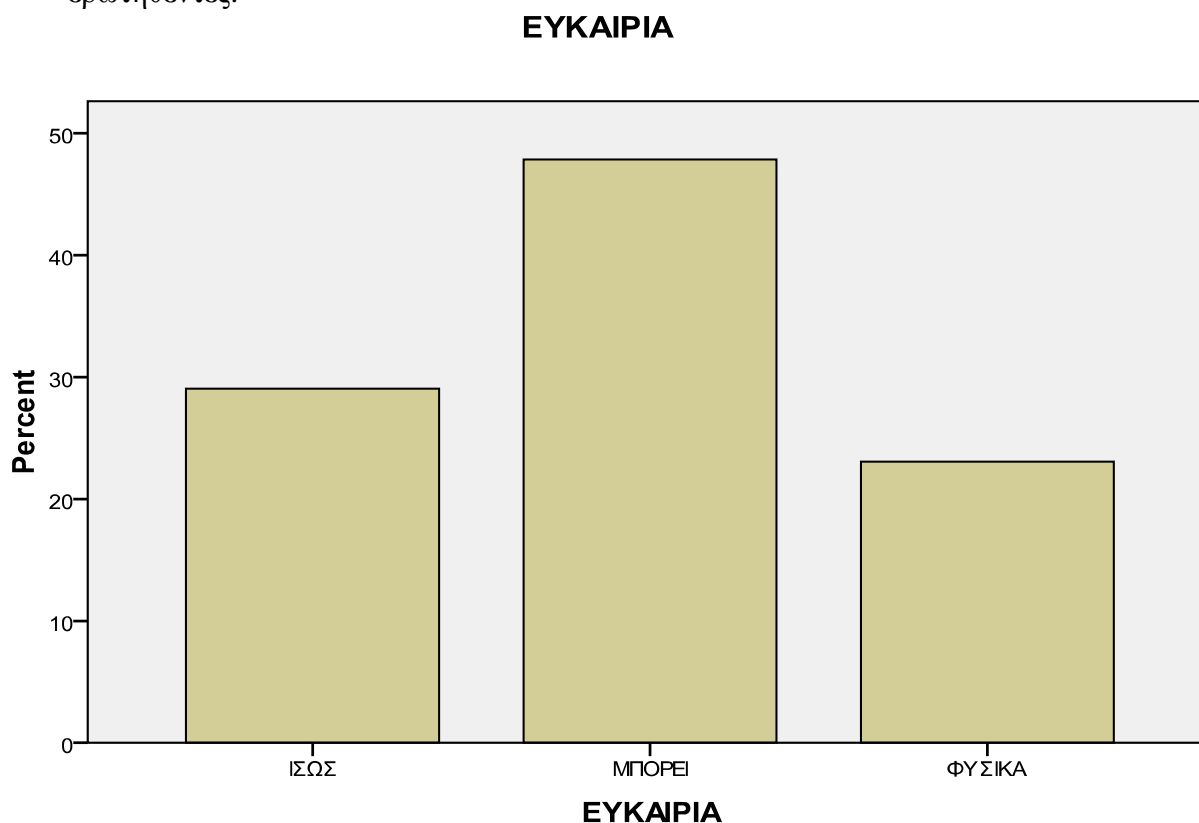
Σχήμα 27: Τα ποσοστά για την εμπειρία απασχόλησης απεξαρτημένων ατόμων.

Ερώτηση 26^η: «Θα δίνετε την ευκαιρία σε απεξαρτημένα άτομα που ζητούν εργασία για πρώτη φορά να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία (επιδότηση μέσω stage) με την προοπτική να απασχοληθούν μελλοντικά στην επιχείρησή σας;»

Είναι άξιο αναφοράς ότι κανείς δεν σημείωσε την επιλογή ΠΟΤΕ. Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος απάντησε ΜΠΟΡΕΙ κατά 47.9% (56 άτομα). Ακολουθεί το ΙΣΩΣ κατά 29.1% (34 άτομα) και έπεται το ΦΥΣΙΚΑ κατά 23.,1% (27 άτομα).

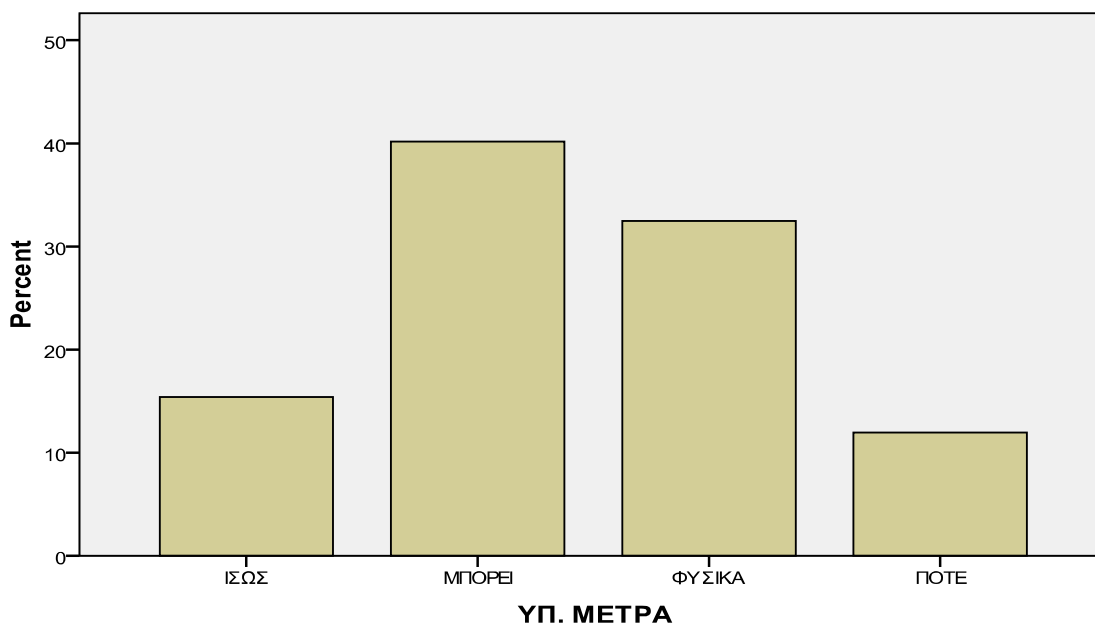
Σχήμα 28: Τα ποσοστά για την εμπειρία απασχόλησης απεξαρτημένων κατά τους ερωτηθέντες.

Ερώτηση 27^η: «Θεωρείται ότι η ύπαρξη υποστηρικτικών μέτρων (για την προσαρμογή στο εργασιακό περιβάλλον, στήριξης του εργοδότη για την αντιμετώπιση προβλημάτων) θα βοηθούσε στην πρόσληψη από την επιχείρησή σας απεξαρτημένων ατόμων;»

Είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι το 12% (14 άτομα) των ερωτηθέντων απάντησε ΠΟΤΕ σε αυτή την ερώτηση. Αντίθετα, το 40.2% (47 άτομα) και το 32.5% (38 άτομα) απάντησαν θετικά, ΜΠΟΡΕΙ και ΦΥΣΙΚΑ, αντίστοιχα. Τέλος, Το 15.4% (18 άτομα) σημείωσαν το ISΩS σαν απάντηση. Η πλειοψηφία μάλλον υποστηρίζει τέτοια μέτρα να και ένα μικρό ποσοστό, αλλά σημαντικό, αμφιβάλλει για την λειτουργία τους.

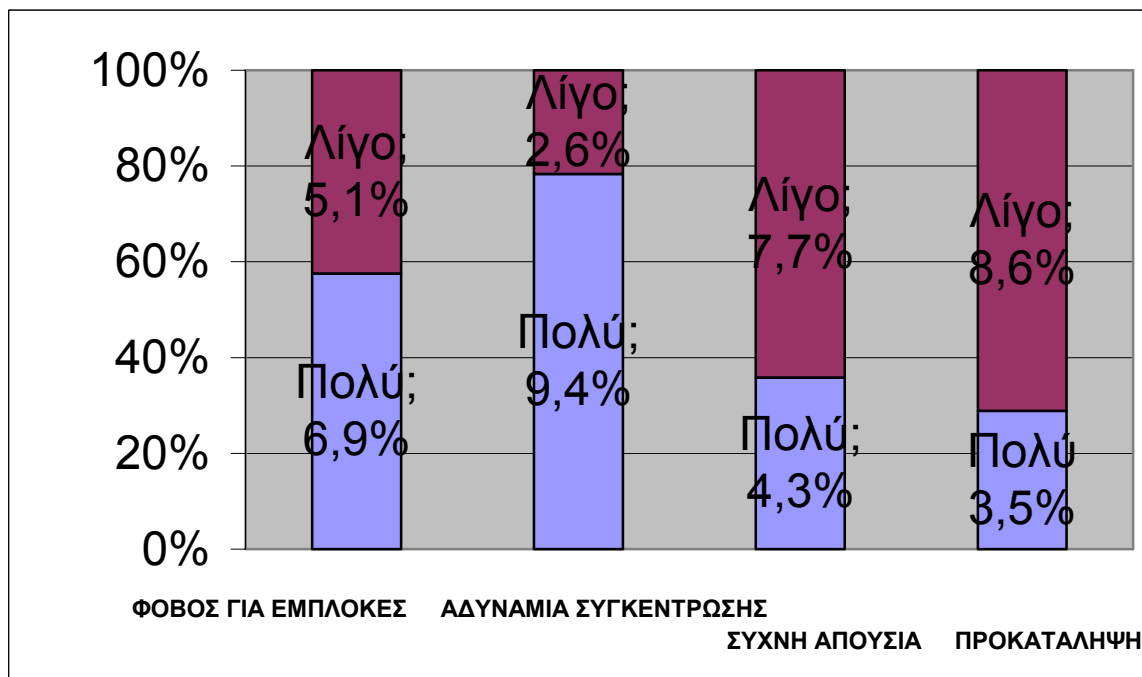
Σχήμα 29: Τα ποσοστά για τα υποστηρικτικά μέτρα για την υποβοήθηση της πρόσληψης
απεξαρτημένων ατόμων

Ερώτηση 28^η: Εάν όχι, ποια νομίζετε ότι είναι τα σημαντικότερα εμπόδια για την πρόσληψη τους (1 Λιγότερο σημαντικό... 4: Πολύ σημαντικό);

Τα σημαντικότερα εμπόδια που αντιλαμβάνονται οι ερωτηθέντες για την πρόσληψη απεξαρτημένων ατόμων είναι η ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ που θεωρείται από πολύ σημαντική ως σημαντική κατά 9.4% (11 άτομα) σε σύγκριση με το 2.6% (3 άτομα) που το θεωρεί από λιγότερο ως λίγο σημαντικό. Αντίστοιχα, ο ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΕΜΠΛΟΚΕΣ είναι ένας άλλος παράγοντας κατά 6.9% (8 άτομα) αν και το 5.1% (6 άτομα) του δείγματος δείχνει αντίρρηση. Επίσης, η ΣΥΧΝΗ ΑΠΟΥΣΙΑ είναι ένας ακόμη παράγοντας κατά 4.3% (5 άτομα) αν και το 7.7% (9 άτομα) του δείγματος έχει μάλλον έντονη αντίρρηση. Τέλος, το 8.6% θεωρεί από λίγο ως λιγότερο σημαντική κατά 8.6% (10 άτομα) την ΠΡΟΚΑΤΆΛΗΨΗ ως εμπόδιο.

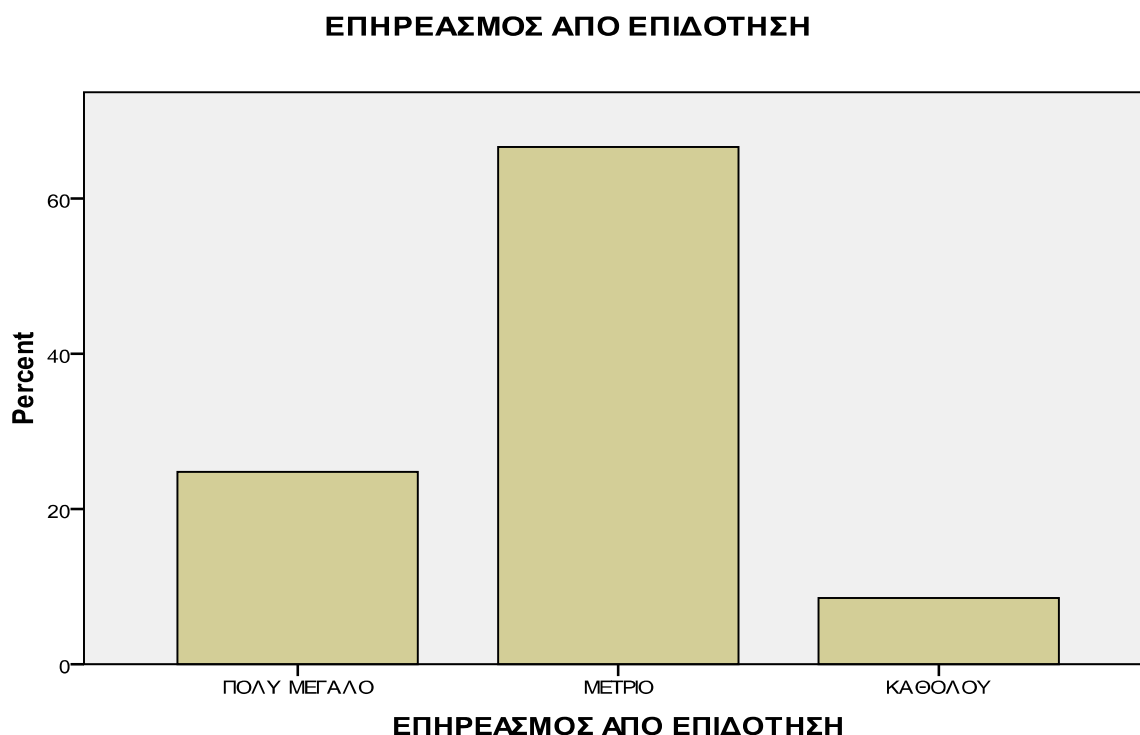
Σχήμα 30: Τα ποσοστά για την βαθμονόμηση των σημαντικότερων εμποδίων για την πρόσληψη απεξαρτημένων ατόμων κατά τους ερωτηθέντες.

Ερώτηση 29^η: Σε τι βαθμό θα επηρέαζε την πολιτική των προσλήψεων της επιχείρησής σας η εφαρμογή ενός προγράμματος επιδότησης της απασχόλησης για απεξαρτημένα άτομα;

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα πιστεύουν ότι ένα πρόγραμμα επιδότησης της απασχόλησης για τα απεξαρτημένα άτομα θα επηρέαζε σε ΜΕΤΡΙΟ βαθμό την πολιτική των προσλήψεων της επιχείρησής, κατά 66.7% (78 άτομα) για την πρόσληψη αυτής της ομάδας εργαζομένων ενώ το 24.8% (29 άτομα) των ερωτηθέντων πιστεύει ότι ο επηρεασμός θα ήταν ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟΣ. Αντίθετα, το 8.5% (10 άτομα) μάλλον πιστεύει ότι δεν θα επηρέαζε ΚΑΘΟΛΟΥ.

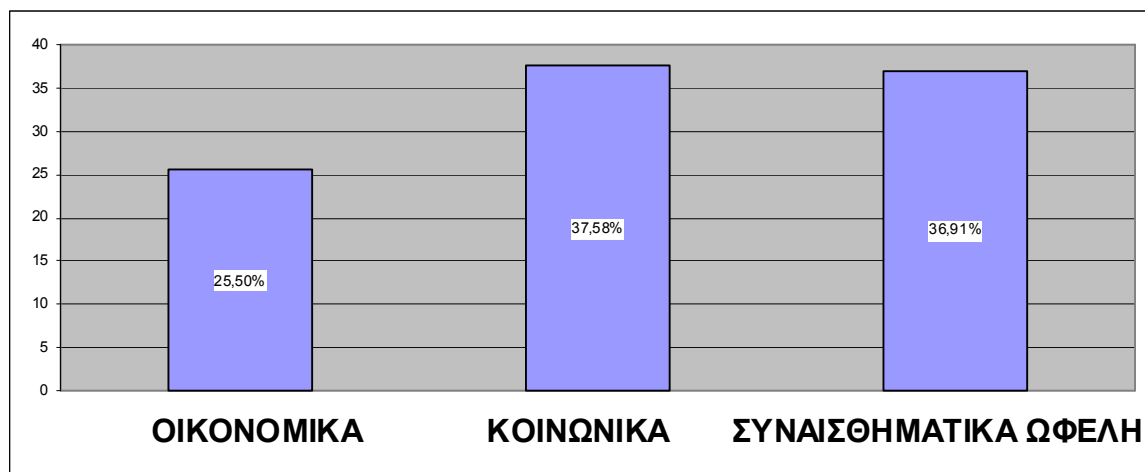
Σχήμα 31: Τα ποσοστά επηρεασμού από την επιδότηση για την πρόσληψη
απεξαρτημένων ατόμων κατά τους συμμετέχοντες.

Ερώτηση 30¹¹: Ποια πλεονεκτήματα κατά τη γνώμη σας μπορεί να έχει η εταιρία από τη συμμετοχή της σε ένα πρόγραμμα για απεξαρτημένα άτομα;

Οι συμμετέχοντες πιστεύουν ότι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα, για την συμμετοχή μίας εταιρίας σε ένα πρόγραμμα για απεξαρτημένα άτομα., είναι τα κοινωνικά οφέλη κατά 37.58% (56 αναφορές), τα συναισθηματικά οφέλη κατά 36.91% (55 αναφορές) και τέλος, τα οικονομικά οφέλη κατά 25.50% (38 αναφορές). Είναι άξιο αναφοράς ότι οι απαντήσεις ΚΑΝΕΝΑ και ΑΡΝΗΤΙΚΑ δεν έλαβαν καμία απάντηση.

Σχήμα 32: Τα ποσοστά για τα πλεονεκτήματα που μπορεί να έχει μία εταιρία για την συμμετοχή της σε ένα πρόγραμμα για απεξαρτημένα άτομα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η συγκεκριμένη έρευνα αφορούσε τους εργοδότες επιχειρήσεων, άνω των 20 ετών, οι οποίοι διαθέτουν επιχειρήσεις στην περιοχή της Ρόδου, του Αγίου Νικολάου, και του Ηρακλείου της Κρήτης, όπου και πραγματοποιήθηκε η έρευνα. Τα περισσότερα από τα αποτελέσματα που παρέχει η συγκεκριμένη έρευνα επιβεβαιώνονται και από τις βιβλιογραφικές πηγές που σχετίζονται με το θέμα της απεξάρτησης.

Παρακάτω αναφέρονται τα πιο σημαντικά ευρήματα της έρευνας:

Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, πολύ μεγάλο ποσοστό των απεξαρτημένων ατόμων (95,8%), παραμένουν σε μια επιχείρηση λιγότερο από ένα χρόνο. Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, το φαινόμενο αυτό απορρέει από μια σειρά φαινομένων όπως ο έντονος ανταγωνισμός, η αναγωγή του πλούτου και της δύναμης σε υπέρτατη αξία, η εντατικοποίηση της εργασίας και των ρυθμών ζωής γενικότερα. Τα φαινόμενα αυτά που αποτελούν προτεραιότητες του συγκεκριμένου μοντέλου και υπηρετούν την επιβίωση του, δεν διασφαλίζουν με κανένα τρόπο την ψυχική και σωματική υγεία του ανθρώπου και τα απεξαρτημένα άτομα δεν έχουν τα ψυχικά αποθέματα να ανταπεξέλθουν στις συγκεκριμένες συνθήκες.

Από την έρευνα προκύπτει ότι οι εργοδότες θεωρούν ότι τα απεξαρτημένα άτομα δεν έχουν κατάλληλη εξειδίκευση, αυτοπεποίθηση αλλά και τις κατάλληλες δεξιότητες για να επιλυθούν τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν σε μια επιχείρηση. Όλοι αυτοί οι λόγοι οδήγησαν, όπως αναφέρει και η βιβλιογραφία στην κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών, τη γενικότερη επιμόρφωση και η επαγγελματική κατάρτιση και αποτελούν βασικές επιδιώξεις των θεραπευτικών προγραμμάτων, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και ειδικότερα την επαγγελματική αποκατάσταση των αποθεραπευμένων.

Άξιο αναφοράς, είναι ότι το 94% εκτιμά ότι η εργασιακή εμπειρία με ένα απεξαρτημένο άτομο αποτελεί μια θετική εμπειρία. Αυτό φαίνεται και από την

βιβλιογραφία καθώς μόνο το 17%-35% δεν έμειναν ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες που τους παρασχέθηκαν από το ανεξαρτημένο άτομο.

Σύμφωνα με την έρευνα, η ύπαρξη υποστηρικτικών μέτρων (για την προσαρμογή στο εργασιακό περιβάλλον, στήριξης του εργοδότη για την αντιμετώπιση προβλημάτων) θα βοηθούσε στην πρόσληψη από την επιχείρησή σας ανεξαρτημένων ατόμων το 12% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά και το 72,7% απάντησαν θετικά. Όπως προκύπτει και από την βιβλιογραφία, υπάρχουν προγράμματα τα έχουν σχεδιαστεί για να στηρίζουν μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσουν το συγκεκριμένο φαινόμενο.

Τέλος, οι συμμετέχοντες στην έρευνα πιστεύουν ότι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα, για την συμμετοχή μίας εταιρίας σε ένα πρόγραμμα για ανεξαρτημένα άτομα., είναι τα κοινωνικά οφέλη κατά σε ποσοστό 37.58% , τα συναισθηματικά οφέλη σε ποσοστό 36.91% και τέλος, τα οικονομικά οφέλη κατά 25.50%. από την βιβλιογραφία, φαίνεται ότι τα τελευταία πέντε χρόνια, το ενδιαφέρον των Ελλήνων πολιτών επικεντρώνεται σε 5 τομείς (εξαρτήσεις, περιβάλλον - οικολογία, φτώχεια - κοινωνικός αποκλεισμός, παιδεία - εκπαίδευση - κατάρτιση, αναπηρία - ασθένειες). Αξιοσημείωτο είναι επίσης το εύρημα ότι οι εξαρτήσεις (ναρκωτικά – αλκοολισμός – τζόγος κλπ) παραμένουν ο κρισιμότερος κοινωνικός τομέας για όλες τις ηλικιακές κατηγορίες των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Προγράμματα προκατάρτισης, επαγγελματικού προσανατολισμού και κατάρτισης συνεισφέρουν στην προσπάθειά τους για κοινωνική ένταξη των απεξαρτημένων ατόμων. Όμως ακόμη και στην ίδια ομάδα, συναντάμε πολλές διαφορές. Υπάρχουν χρήστες ψυχοτρόπων ουσιών οι οποίοι εργάζονται και χρειάζονται υποστήριξη για να παραμείνουν στη θέση εργασίας και παράλληλα να διακόψουν τη χρήση. Από την άλλη πλευρά, έφηβοι χρήστες ουσιών οι οποίοι έχουν πρόωρα εγκαταλείψει το σχολείο, χρειάζονται ενίσχυση, ώστε να ολοκληρώσουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και παράλληλα να σταματήσουν τη χρήση, ενώ ενήλικες χρήστες ουσιών με σοβαρές μορφωτικές ελλείψεις απαιτείται να παρακολουθήσουν προγράμματα προκατάρτισης και επαγγελματικής κατάρτισης, ώστε να καταφέρουν να επανενταχθούν.

Για να επιτύχουν αυτούς τους στόχους, τα προγράμματα εκπαίδευσης που υλοποιεί το ΚΕΘΕΑ στοχεύουν να αντιμετωπίσουν τις σοβαρές μορφωτικές και επαγγελματικές ελλείψεις των πρώην χρηστών και να βιώματα της σχολικής αποτυχίας, που έχουν οδηγήσει αρκετά άτομα από αυτή την ομάδα στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Στο σχεδιασμό των προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και κατάρτισης για τη συγκεκριμένη αυτή πληθυσμιακή ομάδα λαμβάνονται υπόψη τέσσερις σημαντικοί παράγοντες ώστε να επιτευχθεί η σύζευξη με την αγορά εργασίας. Οι παράγοντες αυτοί αφορούν:

- στη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και των ιδιαίτερων αναγκών κάθε ομάδας εκπαιδευομένων που αποτελείται από πρώην χρήστες, η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία για την ενεργή εμπλοκή των μελών της ομάδας στην διεξαγωγή του προγράμματος.
- στην ψυχο-κοινωνική υποστήριξη των πρώην χρηστών και των οικογενειών τους με συμπληρωματικές δράσεις, προκειμένου να ολοκληρώσουν με επιτυχία το πρόγραμμα εκπαίδευσης.στην εκπαίδευση των εκπαιδευτών, ώστε να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι για το χειρισμό των προβλημάτων που θα προκύψουν

στη διαδικασία της μάθησης και στη διασύνδεση των ατόμων με την αγορά εργασίας, μέσα από ομάδες επαγγελματικού προσανατολισμού, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των εργοδοτών και με την ανάπτυξη ενός δικτύου συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς. Η επίτευξη αυτού του στόχου προϋποθέτει την οργάνωση ενός δικτύου υπηρεσιών διασύνδεσης με την αγορά εργασίας

Η ελλιπής ωστόσο γνώση και πληροφόρηση για τις ιδιαίτερες ανάγκες της ομάδας των πρώην χρηστών συμβάλλει στην αύξηση των κοινωνικών προκαταλήψεων, διαμορφώνει στερεότυπα και προσδοκίες για τη συμπεριφορά των ατόμων που προέρχονται από συγκεκριμένες ομάδες και οδηγεί σε προκαλυμμένες ή εμφανείς διακρίσεις που δυσκολεύουν την ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Η πολυδιάστατη φύση του κοινωνικού αποκλεισμού απαιτεί παρεμβάσεις σε πολλά διαφορετικά επίπεδα, την υποστήριξη και εμπλοκή όλων των ενδιαφερόμενων μερών και ιδιαίτερα την ενεργητική συμμετοχή των ίδιων των ατόμων.

Η προηγούμενη αποτυχία του σχολικού και οικογενειακού συστήματος να εντάξει εξ αρχής τα άτομα στη κοινωνία έχει μακροχρόνιες συνέπειες. Η απορρόφηση από την αγορά εργασίας εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο τα ίδια τα άτομα θα καταφέρουν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που τους απασχολούν και να θέσουν τις βάσεις για ένα νέο τρόπο ζωής.

Όπως αναφέρουν στοιχεία της Ε.Ε. οι παράγοντες αποκλεισμού είναι ανεξαρτημένα άτομα είναι κοινωνικοί, οικονομικοί, εκπαιδευτικοί και θεσμικοί. Στην παρούσα κατάσταση η πλειοψηφία των ανεξαρτημένων ατόμων είναι άνεργοι. Διαθέτουν χαμηλό επίπεδο λειτουργικότητας και εργασιακών δεξιοτήτων και έτσι τα άτομα αυτά είναι τα λιγότερο ανταγωνιστικά στην αγορά εργασίας. Σε ότι αφορά την εκπαίδευση, όπως προαναφέραμε η πλειοψηφία των ατόμων της ομάδας στόχου είναι άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση και δεν έχουν ειδική επαγγελματική κατάρτιση καθώς η πλειοψηφία ξεκινά την χρήση ουσιών σε νεαρή ηλικία. Βασικός σκοπός και στόχος των προγραμμάτων (γενικά), είναι η διευκόλυνση των όρων κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης ανεξαρτημένων ατόμων που βιώνει έντονα προβλήματα στη διαδικασία αυτή. Τα προβλήματα αυτά συνδέονται έντονα με τα βιώματα της σύγκρουσης, της απόρριψης, της αναγκαστικής απομάκρυνσης από το κοινωνικό γίγνεσθαι, του κοινωνικού στιγματισμού, της κοινωνικής μειονεξίας και περιθωριοποίησης. Έτσι για να εξασφαλιστεί η καλύτερη πρόσβαση των χρηστών αυτών στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας χρειάζεται να γίνει παρέμβαση σε όλα

τα πεδία αναγκών. Ο στόχος της άμεσης ένταξης δεν είναι εύκολος, παρά τα νέα προγράμματα επιδότησης απασχόλησης του ΟΑΕΔ. Το έργο σκοπεύει στην ανάπτυξη ενεργειών που θα κινούνται σε όλα τα επίπεδα και όχι μόνο σε αυτό της απόκτησης επαγγελματικών προσόντων και θα καταστήσει τους χρήστες κατ' αρχήν περισσότερο υπεύθυνους για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της ζωής τους, θα τονώσει την αυτοπεποίθησή τους. Η επαγγελματική ένταξη θεωρείται βέβαια σημαντικότερος σκοπός, καθώς ο αποκλεισμός από την αγορά εργασίας είναι κλειδί και του κοινωνικού τους αποκλεισμού. Ωστόσο για την συγκεκριμένη ομάδα καταρτιζομένων ο στόχος είναι περισσότερο μακροχρόνιος και έρχεται σε συνάρτηση με την γενικότερη ανάπτυξη της ικανότητας για κοινωνική συμμετοχή. Κοινωνική επιταγή για ποιοτικές θέσεις εργασίας. Για παράδειγμα οι εξαρτημένοι χρήστες ηρωίνης βρίσκονται μόνιμα στην επικαιρότητα λόγω της αυτοκαταστροφικής συμπεριφοράς τους (χρήση ουσιών, θάνατοι κ.λ.π.) αλλά και λόγω των κοινωνικών συνεπειών της εξάρτησής τους (κλοπές, παρανομίες, πορνεία, διακίνηση παράνομων ουσιών).

Η ομάδα των απεξαρτημένων ατόμων συνολικά αντιμετωπίζεται με φόβο και απέχθεια και καθημερινά τα άτομα αυτά βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό που Περαιτέρω επιτείνουν με την συμπεριφορά τους. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω οι τέως χρήστες ηρωίνης φέρουν ακέραιο το στίγμα του κοινωνικού αποκλεισμού αφού συνολικά αντιμετωπίζονται Σαν άτομα που προσωρινά μόνο έχουν σταματήσει την χρήση και σύντομα θα επιστρέψουν σε αυτή. Αντιμετωπίζονται με φόβο, ανασφάλεια και καχυποψία. Η «ετικέτα» του «χρήστη» επιτείνει τον κοινωνικό αποκλεισμό τους. Οι τέως χρήστες λόγω της εξάρτησής τους δεν έχουν αποκτήσει δεξιότητες που να τους επιτρέπουν την απόκτηση κάποιας εξειδίκευσης που θα τους βοηθήσει να αποκαταστηθούν επαγγελματικά. Περαιτέρω έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση, ανασφάλεια και έχουν συνηθίσει έναν τρόπο ζωής που η ασυνέπεια και η έλλειψη εμπιστοσύνης σε οποιονδήποτε κρατικό φορέα είναι ο κανόνας.

Είναι φανερό λοιπόν ότι χρειάζονται συμβουλευτική στήριξη σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο που θα παρέχεται από ειδικούς επιστήμονες (ψυχολόγο, κοινωνιολόγο, κοινωνικό λειτουργό κ.α.). Η συμβουλευτική θα επεκτείνεται στα θεματικά πεδία που αφορούν οικογενειακές σχέσεις, δυναμική της ομάδας, κοινωνικό και εργασιακό πλαίσιο όπως και νομικές συμβουλές και πρακτικές καθημερινής επικοινωνίας. Μέσω της των προγραμμάτων θα υποστηριχθεί η εφαρμογή εξειδικευμένων προγραμμάτων τοποθετήσεων σε επιχειρήσεις, ώστε αφενός να

αποκτηθεί πολύτιμη εργασιακή εμπειρία από τους άμεσα επωφελούμενους και αφετέρου να αξιοποιηθούν από τις επιχειρήσεις δυνατότητες συνεργασιών με ευρύ φάσμα φορέων και ευκαιριών επιδοτούμενης απασχόλησης ατόμων, που ενώ διαθέτουν τις απαιτούμενες δεξιότητες αντιμετωπίζουν αρνητικές προκαταλήψεις στην πρόσληψη τους.

Παράρτημα Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΦΥΛΟ

ΑΝΔΡΑΣ

ΓΥΝΑΙΚΑ

ΗΛΙΚΙΑ

20-34

35-44

45-64

64- άνω

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΛΥΚΕΙΟ

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ

ΑΛΛΟ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ –ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ

ΣΤΕΛΕΧΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΛΛΟ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΘΕΣΗ

1-12 ΜΗΝΕΣ

1-3 ΕΤΗ

4-6 ΕΤΗ

7 – άνω ΕΤΗ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΦΥΛΟ, ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕ ΜΟΝΙΜΗ Ή ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

- ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΑΠΟ 5
- 6-19 ΑΤΟΜΑ
- 20-49 ΑΤΟΜΑ
- 50- ΆΝΩ ΑΤΟΜΑ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΥΛΟΥ

ΑΝΔΡΕΣ.....ΑΤΟΜΑ, ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ....., ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.....
 ΓΥΝΑΙΚΕΣ.....ΑΤΟΜΑ ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ....., ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.....

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΤΡΕΧΟΝΤΟΣ ΕΤΟΥΣ

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΤΕ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ (1: ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ.....9: ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ)

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	
ΓΝΩΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ	
ΓΝΩΣΕΙΣ Η/Υ	
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	
ΕΜΦΑΝΙΣΗ	
ΆΛΛΟ	

Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΥΝΗΘΩΣ ΜΕΣΩ...

- ΑΓΓΕΛΙΩΝ
- ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΟΑΕΔ
- ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ (ΤΕΙ, ΑΕΙ)
- ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
- ΓΝΩΣΤΩΝ ΦΙΛΩΝ
- ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
- ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΙΧΑΤΕ ΠΟΤΕ ΑΤΟΜΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΤΑΧΘΟΥΝ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ			
ΝΕΟΙ/ΕΣ (18-30 ΕΤΩΝ)			
ΑΝΕΡΓΟΙ ΑΝΩ 45 ΕΤΩΝ			
ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ			
ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΙ			
ΕΠΙΑΝΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ			

ΑΝ ΝΑΙ ΓΙΑ ΠΟΣΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ

	ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΟΙ	
ΝΕΟΙ/ΕΣ (18-30 ΕΤΩΝ)	
ΑΝΕΡΓΟΙ ΑΝΩ 45 ΕΤΩΝ	
ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	
ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΙ	
ΕΠΙΑΝΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	

Α=0-6 ΜΗΝΕΣ, Β=7-12 ΜΗΝΕΣ, Γ=13 ΜΗΝΕΣ – 5 ΕΤΗ, Δ=5 ΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΩ

Η ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΕΓΙΝΕ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΑΝ ΝΑΙ, ΑΝΑΦΕΡΑΤΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΑ

ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΟΜΑΔΕΣ;

ΑΡΚΕΤΑ

ΠΟΛΥ

ΚΑΘΟΛΟΥ

ΕΑΝ ΔΕΝ ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ, ΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΤΕ (1: ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ.....5: ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ);

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ	
ΑΝΑΛΗΨΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	
ΣΥΧΝΟΤΕΡΗ ΑΠΟΥΣΙΑ	
ΆΛΛΟ	

ΕΧΕΤΕ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΑΝ ΝΑΙ, ΠΟΙΑ ΠΙΣΤΕΥΕΤΑΙ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΤΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ (1: ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ..... 8: ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ);

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ	
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	
ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ	
ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	
ΑΣΥΝΕΠΕΙΑ	
ΑΛΛΟ	

ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΘΑ ΗΤΑΝ ΧΡΗΣΙΜΟ ΝΑ ΛΑΒΕΤΕ ΤΟΣΟ ΕΞΕΙΣ ΟΣΟ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΑΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΡΙΝ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ ΕΡΓΑΣΤΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΑΝ ΝΑΙ, ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΗΡΑΤΕ ΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ;

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΜΜΕ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΛΛΟ

ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΘΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ;

ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ

ΜΕΤΡΙΟ ΒΑΘΜΟ

ΚΑΘΟΛΟΥ

ΘΑ ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΑΤΕ ΚΑΠΟΙΟ ΑΤΟΜΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ;

ΙΣΩΣ

ΜΠΟΡΕΙ (ΥΠΟ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ)

ΦΥΣΙΚΑ

ΠΟΤΕ

ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΑΡΟΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΝΑ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΝΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΔΕΣΜΟΙ

ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΝΑ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΜΕ ΤΟ 1,2 Ή 3 ΔΙΠΛΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΦΡΑΣΗ

ΚΑΘΟΛΟΥ 1, ΑΡΚΕΤΑ 2 , ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ 3

ΠΟΙΑ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΕΝΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ ΕΑΝ ΕΡΓΑΖΟΤΑΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ (1: ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ..... 9: ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ)

ΚΑΝΕΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	
ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	
ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ	
ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	
ΑΣΥΝΕΠΕΙΑ	
ΑΛΛΟ	

**ΠΟΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΑΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ
ΤΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ (1: ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ...9: ΠΟΛΥ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ);**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ	
ΥΨΗΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ	
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	
ΑΛΛΟ	

**ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΤΟ ΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΕΙΤΕ ΕΝΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟ
ΑΤΟΜΑ ΕΙΝΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ Ή ΘΕΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ;**

ΘΕΤΙΚΗ

ΑΡΝΗΤΙΚΗ

**ΠΟΙΑ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΤΩΝ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (1: ΛΙΓΟΤΕΡΟ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ.....4: ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ);**

ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΕΜΠΛΟΚΕΣ ΣΕ ΚΥΚΛΩΜΑΤΑ	
ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ	

ΕΡΓΑΣΙΑ	
ΣΥΧΝΗ ΑΠΟΥΣΙΑ ΛΟΓΩ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	
ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ	

ΘΑ ΔΙΝΑΤΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΣΕ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΟΥΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ (ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΜΕΣΩ STAGE) ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΘΟΥΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΑΣ;

- ΙΣΩΣ
- ΜΠΟΡΕΙ
- ΦΥΣΙΚΑ
- ΠΟΤΕ

ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ Η ΥΠΑΡΞΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ (ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ) ΘΑ ΒΟΗΘΟΥΣΕ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΑΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ;

- ΙΣΩΣ
- ΜΠΟΡΕΙ
- ΦΥΣΙΚΑ
- ΠΟΤΕ

ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΘΑ ΕΠΗΡΕΑΖΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΑΣ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ;

- ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
- ΜΕΤΡΙΟ ΒΑΘΜΟ
-

**ΚΑΘΟΛΟΥ
ΠΟΙΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ Η
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΣΕ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ
ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ;**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΦΕΛΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΦΕΛΗ

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ

ΚΑΝΕΝΑ

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Παράρτημα II

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πίνακας 1: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς το φύλο.

ΦΥΛΟ	Συχνότητα	Ποσοστό
Άντρες	60	51,3
Γυναίκες	57	48,7

Πίνακας 2: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς την ηλικία

Ηλικία	Συχνότητα	Ποσοστό
20-34	45	38,5
35-44	51	43,6
45-64	21	17,9
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 3: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς το μορφωτικό επίπεδο.

Μορφωτικό επίπεδο	Συχνότητα	Ποσοστό
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	15	12,8
ΛΥΚΕΙΟ	57	48,7
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	39	33,3
ΑΛΛΟ	6	5,1
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 4: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς την απασχόλησή τους

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Συχνότητα	Ποσοστό
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	54	46,2
ΣΤΕΛΕΧΟΣ	34	29,1
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	23	19,7
ΑΛΛΟ	6	5,1
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 5: Κατανομή ερωτηθέντων ως προς την εργασιακή εμπειρία στην συγκεκριμένη θέση όταν ερωτήθηκαν

ΕΜΠΕΙΡΙΑ	Συχνότητα	Ποσοστό
1-12 ΜΗΝΕΣ	29	24,8
1-3 ΕΤΗ	32	27,4
4-6 ΕΤΗ	28	23,9
7 ΚΑΙ ΑΝΩ	28	23,9
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 6: Αριθμός απασχολούμενων ατόμων στο εργασιακό περιβάλλον των ερωτώμενων

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	Συχνότητα	Ποσοστό
ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΑΠΟ 5	77	65,8
6-19 ΑΤΟΜΑ	32	27,4
20-49 ΑΤΟΜΑ	8	6,8
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 7: Η αναλογία μονίμων και εποχιακών εργαζόμενων σύμφωνα με τους ερωτώμενους ανά φύλο και ανά σύμβαση

Εργαζόμενοι	Συχνότητα	Ποσοστό
Μόνιμοι	610	100%
Άνδρες		57%
Γυναίκες	350	43%
	260	
Εποχιακοί	226	100%
Άνδρες	105	46%
Γυναίκες	121	54%

Πίνακας 8: Τάση για προσλήψεις κατά την διάρκεια του τρέχοντος έτους.

ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ	Συχνότητα	Ποσοστό
ΝΑΙ	34	29,1
ΟΧΙ	83	70,9
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 9: Μέσος όρος και τυπική αποκλίσεις για τα Κριτήρια Πρόσληψης

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	Σύνολο	Mean	Standard Deviation	Minimum	Maximum
ΜΟΡΦΩΣΗ	117	5,79	2,92	1	9
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	117	5,41	1,97	1	9
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ	117	5,55	1,79	1	9
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	117	5,42	1,66	2	9
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	117	5,15	2,07	2	9
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	117	4,45	2,24	1	9
ΕΜΦΑΝΙΣΗ	117	4,17	2,98	1	9

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	Σύνολο	Mean	Standard Deviation	Minimum	Maximum
ΜΟΡΦΩΣΗ	117	5,79	2,92	1	9
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	117	5,41	1,97	1	9
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ	117	5,55	1,79	1	9
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	117	5,42	1,66	2	9
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	117	5,15	2,07	2	9
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	117	4,45	2,24	1	9
ΕΜΦΑΝΙΣΗ	117	4,17	2,98	1	9
ΆΛΛΟ	117	3,00	3,43	1	9

Πίνακας 10α: One sample T-Test για τα κριτήρια πρόσληψης.

	Test Value = 0			
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ΜΟΡΦΩΣΗ	21,450	116	,000	5,786
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	24,828	116	,000	5,744
ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	29,768	116	,000	5,410
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ	33,550	116	,000	5,547
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	35,374	116	,000	5,419
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	26,000	116	,000	5,154

Πίνακας 13: Οι αναφορές των ερωτωμένων όσον αφορά τον χρόνο απασχόλησης των παρακάτω ειδικών ομάδων

Ειδικές ομάδες εργαζομένων		Αναφορές	Ποσοστό
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ	7-12 ΜΗΝΕΣ	10	37,0%
ΑΝΕΡΓΟΙ	13 ΜΗΝΕΣ ΩΣ 5 ΕΤΗ	17	63,0%
ΝΕΟΙ / ΝΕΕΣ	0-6 ΜΗΝΕΣ	7	8,5%
	7-12 ΜΗΝΕΣ	29	35,4%
	13 ΜΗΝΕΣ ΩΣ 5 ΕΤΗ	34	41,5%
	5 ΕΤΗ Κ ΑΝΩ	12	14,6%
ΑΝΕΡΓΟΙ ΩΣ 45	13 ΜΗΝΕΣ ΩΣ 5 ΕΤΗ	10	71,4%
	5 ΕΤΗ Κ ΑΝΩ	4	28,6%
ΑΜΕΑ	7-12 ΜΗΝΕΣ	4	100,0%
ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΑ	7-12 ΜΗΝΕΣ	23	95,8%
ΑΤΟΜΑ	13 ΜΗΝΕΣ ΩΣ 5 ΕΤΗ	1	4,2%
ΕΠΑΝ. ΓΥΝΑΙΚΕΣ	7-12 ΜΗΝΕΣ	7	46,7%
	13 ΜΗΝΕΣ ΩΣ 5 ΕΤΗ	8	53,3%

Πίνακας 26: Ο μέσος όρος και η τυπική απόκλιση για τις δεξιότητες που δεν έχουν τα ένα απεξαρτημένο άτομο κατά τους ερωτηθέντες;

	Mean	Standard Deviation	Minimum	Maximum
ΕΜΦΑΝΙΣΗ	4,81	2,28	1	9
ΥΨΗΛΗ	4,26	2,13	1	9
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ				
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	6,37	2,41	1	9
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	6,98	2,39	1	9
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ	5,61	2,05	2	9
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	5,14	1,61	1	8
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	4,30	1,96	2	9
ΕΠΙΛΥΣΗ	3,68	2,54	1	9
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ				

	Mean	Standard Deviation	Minimum	Maximum
ΕΜΦΑΝΙΣΗ	4,81	2,28	1	9
ΥΨΗΛΗ	4,26	2,13	1	9
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ				
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	6,37	2,41	1	9
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	6,98	2,39	1	9
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ	5,61	2,05	2	9
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	5,14	1,61	1	8
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	4,30	1,96	2	9
ΕΠΙΛΥΣΗ	3,68	2,54	1	9
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ				
ΑΛΛΟ	1,79	2,09	1	9

Πίνακας 26: One-Sample Test για τα παραπάνω ερωτήματα

	Test Value = 0			
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ	22,850	116	,000	4,812
ΥΨΗΛΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	21,574	116	,000	4,256
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	28,590	116	,000	6,368
ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΘΗΣΗ	31,666	116	,000	6,983
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ	29,632	116	,000	5,607
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ	34,561	116	,000	5,137
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	23,755	116	,000	4,299
ΕΠΙΛΥΣΗ	15,638	116	,000	3,675
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ				
ΑΛΛΟ	9,236	116	,000	1,786

Πίνακας 27: Τα ποσοστά για την εμπειρία απασχόλησης απεξαρτημένων ατόμων.

Εμπειρία απασχόλησης απεξαρτημένων ατόμων	Συχνότητα	Ποσοστό
Θετική	110	94,0
Αρνητική	7	6,0
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 28: Τα ποσοστά για την εμπειρία απασχόλησης απεξαρτημένων κατά τους ερωτηθέντες.

ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΠΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΥΣ	Συχνότητα	Ποσοστό
ΙΣΩΣ	34	29,1
ΜΠΟΡΕΙ	56	47,9
ΦΥΣΙΚΑ	27	23,1
	117	100,0

Πίνακας 29: Τα ποσοστά για τα υποστηρικτικά μέτρα για την υποβοήθηση της πρόσληψης απεξαρτημένων ατόμων.

Υποστηρικτικά μέτρα	Συχνότητα	Ποσοστό
ΙΣΩΣ	18	15,4
ΜΠΟΡΕΙ	47	40,2
ΦΥΣΙΚΑ	38	32,5
ΠΟΤΕ	14	12,0
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 30: Τα ποσοστά για την βαθμονόμηση των σημαντικότερων εμποδίων για την πρόσληψη ανεξαρτημένων ατόμων κατά τους ερωτηθέντες.

	ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ		ΑΔΥΝΑΜΙΑ		ΣΥΧΝΗ		ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ	
	ΕΜΠΛΟΚΕΣ		ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ		ΑΠΟΥΣΙΑ			
		%		%		%		%
1 – Λιγότερο	2	1,7%	1	,9%	2	1,7%	9	7,7%
Σημαντικό								
2	4	3,4%	2	1,7%	7	6,0%	1	,9%
3	5	4,3%	8	6,8%	0	,0%	1	,9%
4 – Πολύ	3	2,6%	3	2,6%	5	4,3%	3	2,6%
Σημαντικό								
	6	5,1%	3	2,6%	9	7,7%	10	8,6%
1+2 =	8	6,9%	11	9,4%	5	4,3%	4	3,5%
3+4 =								
ΔΞ/ΔΑ	103	88,0%	103	88,0%	103	88,0%	103	88,0%

Πίνακας 31: Τα ποσοστά επηρεασμού από την επιδότηση για την πρόσληψη ανεξαρτημένων ατόμων κατά τους συμμετέχοντες.

ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΑΠΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ	Συχνότητα	Ποσοστό
ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	29	24,8
ΜΕΤΡΙΟ	78	66,7
ΚΑΘΟΛΟΥ	10	8,5
Σύνολο	117	100,0

Πίνακας 32: Τα ποσοστά για τα πλεονεκτήματα που μπορεί να έχει μία εταιρία για την συμμετοχή της σε ένα πρόγραμμα για απεξαρτημένα άτομα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	ΝΑΙ	38
	%	25,50%
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ	ΝΑΙ	56
	%	37,58%
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ	ΝΑΙ	55
	%	36,91%
ΚΑΝΕΝΑ	ΝΑΙ	0
	%	,0%

Βιβλιογραφία

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2001) Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των

Περιφερειών. Σχέδιο κοινής έκθεσης για την κοινωνική ενσωμάτωση

Ζαφειρίδης, Φ. (2001). Ψυχική υγεία και αυτοβοήθεια: Το παράδειγμα των Ν.Α. και Α.Α. Τετράδια Ψυχιατρικής, 73, 22-29.

Ζαφειρίδης, Φ., (1987). Βασικές αρχές λειτουργίας της αυτοθεραπευτικής κοινότητας. Πανελλήνιο Ψυχιατρικό Συνέδριο, Αθήνα.

Ζαφειρίδης, Φ., (1988). Βασικές θέσεις στο πρόβλημα της χρήσης εξαρτητικών ουσιών. Πανελλήνια Ενημερωτική Συνάντηση για τα Ναρκωτικά, 3-5/6, Αθήνα.

Ζαφειρίδης, Φ. (1998α). Πρόληψη των ναρκωτικών: Οι αθέατες όψεις του προβλήματος. Ιατρικά Θέματα, 10.

Ζαφειρίδης, Φ. (1998β). Οι Θεραπευτικές Κοινότητες στην Ελλάδα. Ιατρικά Θέματα, 13, 27-30.

Μπαϊρακτάρης, Κ., (2001). Η Διάχυση της Εξάρτησης και η Διαχείριση της Απεξάρτησης. Αδημοσίευτο Κείμενο.

Σαχίνη-Καρδάση Α, Μεθοδολογία Έρευνας: Εφαρμογές στο Χώρο της Υγείας

Γιανναράς, Χ. (1995). Γιατί κοινότητα και όχι θεραπευτήριο: Η κοινωνική μας πρόταση. Πρακτικά του 2ου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου: «Η Ευρώπη κατά της Χρήσης Ουσιών».

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Super D.E., Saviskas M.L. and Super C.M., “The Life – Span, Life – space Approach to Careers”

D. Brook and Associates (third edition), Carees Choice and Development, San Francisco: Jossey – Bass Publishers

Caporoso, R.A. (2004). Carees counseling with clients who have a severe mental illness. The career development quarterly, 52.

Gallie, D. και Paugam, S. (2002) Social Precarity and Social Integration. Eurobarometer 56.1. Έκθεση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης. EORG: Βρυξέλλες.

CEIES (Statistics Users Council) (1999) Social Exclusion Statistics, Πρακτικά συνεδρίου, Κοινό Συνέδριο, 22 Νοεμβρίου 1999. Imac Research: Esher, HB.

Tomas, B. (2001) Möglichkeiten und Grenzen sozialer Integration von SuchtmittelkonsumentInnen – Erfahrungen aus der Praxis. Tagungsband der Enquete Wirkungskreise – Was wirkt in der ambulanten Suchttherapie? Was braucht ambulante Suchttherapie um zu wirken?, σσ. 56–64. Verein Dialog: Βιέννη.

Carpentier, C. (2002). Drug Related Social Exclusion, in the Context of socio-demographic and Economic Indicators. Έγγραφο εργασίας. EKIINT: Λισσαβόνα.

Miller, N. (1997). Treatment efficacy. In N. Miller, M. Gold & D. Smith (Eds.). Manual of therapeutics for addictions. New York: Willey.

Prilleltensky, I., (1994). The Morals and Politics of Psychology. Albany, New York.

Sarason, S., (1981). An Asocial Psychology and a Misdirected Clinical Psychology. American Psychologist, 36,8, 827-836.

Simpson, D. (1986). 12 year follow up- outcomes of opioid addicts treated in therapeutic communities. In G. DeLeon & J. Ziegenfuss, (Eds.), Therapeutic communities for addictions. Illinois: C. Thomas.

Rogers, C., (1972). Some New Challenges to the Helping Professions. Στο βιβλίο του Rogers (1980) με τίτλο: A Way of Being. Houghton Mifflin Company.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

<http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/All/82EF800ED9D00DC5C2256FA50034F887?OpenDocument&print>

www.kedke.gr/uploads/epitrophperivallontos_new

<http://agonigrammi.wordpress.com/2008/06/24/με-αφορμή-την-παγκόσμια-ημέρα-κατά-των/>

<http://www.guidance-europe.org/country/GREECE/greekblog/weblog.archives/2006/9>

www.equal-greece.gr